

Juli 2015

Impactanalyse- comité

Verslag 2014

Dit verslag is gecoördineerd door de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV), met medewerking van de leden van het Impactanalysecomité (IAC).

De leden van het IAC komen uit de volgende organisaties:

- Dienst Administratieve Vereenvoudiging - Kancelarij van de Eerste Minister
- Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling - Kancelarij van de Eerste Minister
- Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
- DG KMO's - FOD Economie
- DG Ontwikkelingssamenwerking - FOD Buitenlandse Zaken

Volgens de wet van 15 december 2013 is een regelgevingsimpactanalyse (RIA) een op geïntegreerde wijze voorgestelde evaluatie voorafgaand aan de beslissing, van de potentiële gevolgen van ontwerpen van regelgeving op economisch, milieu en sociaal gebied en op de overheid.

INHOUDSTABEL

Woord vooraf	3
Context	4
Inleiding: voorstelling van de regelgeving.....	8
1. Toepassingsgebied.....	9
2. Vrijstellingen en uitzonderingen	10
3. Realisatie van de regelgevingsimpactanalyse.....	14
4. Controle door het Impactanalysecomité (IAC)	18
5. Openbaarheid van de RIA's.....	20
Analyse per thema	22
1. Kansarmoedebestrijding.....	23
2. Gelijkheid van kansen en sociale cohesie	23
3. Gelijkheid van vrouwen en mannen	24
4. Gezondheid.....	27
5. Werkgelegenheid.....	28
6. Consumptie- en productiepatronen	28
7. Economische ontwikkeling	29
8. Investeringen	29
9. Onderzoek en ontwikkeling	30
10. KMO	30
11. Administratieve lasten.....	32
12. Energie.....	34
13. Mobiliteit	35
14. Voeding.....	35
15. Klimaatverandering	36
16. Natuurlijke hulpbronnen	36
17. Buiten- en binnenlucht	36
18. Biodiversiteit.....	37
19. Hinder	37
20. Overheid	37
21. Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (PCD)	38
Algemene conclusies	40
Aanbevelingen.....	42
Bijlagen	I
1. Huishoudelijk reglement van het IAC	I
2. Lijst van de aan het IAC voorgelegde dossiers	VI
3. Modelverslag van het IAC.....	X
4. Statistiek vrijstellingen & uitzonderingen RIA 2014.....	XIV
5. Afkortingen	XVI

Woord vooraf

Het Impactanalysecomité (IAC) is opgericht binnen de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) en is belast met het opstellen van "een jaarverslag over de uitvoering van de wet, haar uitvoeringsbesluiten en de wijze waarop de impactanalyses werden uitgevoerd" (koninklijk besluit van 21 december 2013 houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk II van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, artikel 7, § 3). Dat verslag moet ook worden meegedeeld aan de Ministerraad en vervolgens gepubliceerd worden op de website van de DAV.

Dit eerste evaluatieverslag heeft betrekking op iets meer dan vier maanden regeringswerk uit de vorige legislatuur (2011-2014) en de eerste drie maanden van de huidige regering.

Hoewel de Ministerraad in 2014 geen volledig activiteitsjaar heeft gekend, is het verwerkte volume niet te verwaarlozen. In 2014 zijn er 32 Ministerraden geweest, waarbij 425 voorontwerpen van wet en ontwerpen van koninklijk besluit werden goedgekeurd. Voor 225 daarvan [53%] werd een impactanalyse uitgevoerd¹, als volgt verdeeld: 98 voorontwerpen van wet, waarvan 73 met RIA [74%] en 327 ontwerpen van koninklijk besluit, waarvan 150 met RIA [46%].

170 RIA's met betrekking tot wetsontwerpen en ontwerp-KB's zijn gepubliceerd op de website van de DAV. De evaluatie van de RIA's van 2014 houdt rekening met de RIA's die op 31 december 2014 waren gepubliceerd, met name 156.

Het voorwerp van dit verslag is de ex-postevaluatie van de RIA's, die de ex-ante-analyse van de impact van ontwerpregelgeving niet mag vervangen; die is namelijk de belangrijkste doelstelling van de wetgever van 2013: een multidimensionale, voorafgaande analyse uitvoeren van de directe en collaterale effecten van de ontwerpen op economisch, milieu en sociaal gebied en op de overheid, om de meest efficiënte, minst betwistbare, stabiele en duurzame beslissingen te nemen in alle betekenissen van de term.

In dit verslag wordt aan de hand van voorbeelden toegelicht op welke manier de opstellers gebruik hebben gemaakt van het nieuwe geïntegreerde RIA-mechanisme². Na iets minder dan een jaar worden nu een aantal verbeteringen en praktisch advies voorgesteld om te anticiperen op het opstellingsproces van de regelgeving en om de transparantie van de politieke actie te verbeteren.

Dominique De Vos

¹ Met evenwel enkele verschillen:

Tussen januari en mei 2014 zijn er 24 Ministerraden geweest en werden er 367 voorontwerpen van wet en ontwerpen van koninklijk besluit goedgekeurd. Voor 209 daarvan (57%) werd een impactanalyse uitgevoerd, als volgt verdeeld: 88 voorontwerpen van wet, waarvan 70 met RIA [80 %] en 279 ontwerp-KB's, waarvan 139 met RIA [50 %].

Tussen oktober en december 2014 zijn er 8 Ministerraden geweest en werden er 58 ontwerpregelgevingen goedgekeurd, waarvan 16 met RIA [27%], als volgt verdeeld: 10 voorontwerpen van wet, waarvan 3 met RIA [30 %] en 51 ontwerpen van koninklijk besluit, waarvan 11 met RIA [23 %].

² Elke evaluatie heeft haar beperkingen. Ze heeft geen betrekking op de adviezen van de afdeling wetgeving van de Raad van State, noch op het gebruik dat de partners ervan zouden kunnen maken bij het opstellen van wetten.

Context

Het verslag van de OESO over België in het kader van de peer review van 15 lidstaten van de EU, "[Better regulation in Europe: Belgium](#)", bevat een belangrijk hoofdstuk over de impactanalyse van de regelgeving. De opstellers trokken de conclusie dat de in België gebruikte instrumenten inzake impactanalyse dienden te worden versterkt, geïntegreerd en hervormd door onder andere alternatieve oplossingen voor te stellen voor de regelgeving.

Uitwerking van de wet

- 4.4. Ervoor zorgen dat de regelgevingen hetzelfde type procedure volgen, of ze nu uitgaan van de regeringen of de parlementen.
- 4.7. De struikelblokken voor een stevigere impactanalyseprocedure identificeren en ze te boven komen in het licht van deze vaststellingen, op basis van de geldende internationale goede praktijken.
- 4.9. De federale regering zou haar ambities inzake DOEB opnieuw moeten evalueren en bepalen hoe ze moet evolueren naar een ruimere, geïntegreerde en haalbare aanpak.
- 4.13. Een van de doelstellingen op lange termijn zou erin kunnen bestaan dat de regeringen (op federaal, gewestelijk en gemeenschapsniveau) er voortaan naar streven de beleidsgebieden waarvoor iedereen interesse in de resultaten heeft, te identificeren en de inspanningen inzake impactanalyse van de betrokken regelgevingen te bundelen.
- 4.14. Ervoor zorgen dat de toekomstige impactanalyseprocedures een duidelijk en bindend engagement inhouden om alternatieve oplossingen voor de regelgeving te bestuderen.

De OESO buigt zich over de impactanalyse in het kader van haar programma voor een betere regelgeving sinds 1995. In de jaren tachtig hadden een aantal lidstaten deze stap al gezet in de procedure van de wetsvorming. De modellen voor de wetsvorming verschillen van land tot land. Hetzelfde geldt voor de impactanalyses. De vereisten blijven wel gelijk.

In 2012 keurde de OESO haar nieuwe aanbevelingen voor een betere regelgeving³ goed. Een voorbeeld daarvan was : "de regelgevingsimpactanalyse vanaf het opstarten van het proces integreren om ontwerpen van regelgeving te formuleren, de beoogde beleidsdoelstellingen duidelijk bepalen, beslissen of het regelgevend instrument noodzakelijk is en hoe het meer doeltreffend en zo efficiënt mogelijk kan zijn om deze doelstellingen te bereiken. Nadenken over alternatieve middelen voor de regelgeving en de voordelen en nadelen van de verschillende aanpakken op een rij zetten om te bepalen welke de beste is." Daarna worden meer precieze aanbevelingen over de kwantiteits- en kwaliteitscriteria van de analyses opgesomd, alsook de evenredigheid van de analyse en het belang van de regelgeving, de kwaliteit, de andere mogelijke opties en de transparantie ten opzichte van het publiek.

De Europese Unie heeft dit voorbeeld na 2000 gevolgd en een impactanalyse (Sustainable Impact Assessment) toegepast op de belangrijkste wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie (voorzien in het wetgevings- en werkprogramma) die duidelijk identificeerbare economische, sociale en milieugerelateerde gevolgen hebben en op alle niet-wetgevende initiatieven die het toekomstige beleid vormgeven (de plannen, witboeken, onderhandelingsrichtsnoeren van internationale overeenkomsten en uitgavenprogramma's). Het toepassingsgebied van de impactanalyses over de initiatieven van de Europese Commissie is dus heel ruim. De richtsnoeren voor 2009 over de

³ Aanbeveling van de Raad betreffende het regelgevend beleid en beheer, OESO, 2012.

Europese Impact Assessment omkaderen de geïntegreerde analysemethode van de Europese regelgevingsinitiatieven.

Op federaal niveau bestonden er al een Kafkatest (administratieve lasten) en een DOEB-test (duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling). In 2004 had de Ministerraad al beslist om een Kafkatest toe te passen op alle aan de Ministerraad voorgelegde regelgevende teksten. De DAV had de test ontworpen (dit maakte deel uit van zijn wettelijke opdrachten⁴) en was ermee belast de toepassing ervan te monitoren en gebruik te maken van de inhoud als eerste input voor het meten van de administratieve lasten van de gepubliceerde regelgevingen door het Meetbureau.⁵

De DOEB-test werd wettelijk verankerd bij de wet van 5 mei 1997, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010. Artikel 19/1, § 1 luidde als volgt: "Zijn onderworpen aan een voorafgaand onderzoek met betrekking tot de noodzakelijkheid van de uitvoering van een effectbeoordeling alle voorontwerpen van wet, alle ontwerpen van koninklijk besluit en alle voorstellen van beslissing onderworpen aan de goedkeuring van de Ministerraad." De Koning was bevoegd om de regels voor de vrijstelling en de toepassing van het voorafgaand onderzoek en de effectbeoordeling te bepalen. Artikel 19/3 voorzag ook in een sanctiemechanisme in geval van niet-naleving van de bepalingen (als een ontwerp van wet niet wordt ingediend bij de Wetgevende Kamers, als een ontwerp van koninklijk besluit niet wordt afgekondigd door de Koning of als een voorstel van beslissing niet wordt goedgekeurd door de Ministerraad).

Voor de beide tests was de analyse gebaseerd op een formulier en de procedureregels werden bepaald door de omzendbrief van de Ministerraad. Het toepassingsgebied van de DOEB-test was ruimer dan dat van de Kafkatest, waarop geen andere reglementering was toegepast.

Steeds meer mensen zijn overtuigd van het belang van de impactanalyses.

De wet gendermainstreaming van 12 januari 2007 wou de genderdimensie inhoudelijk in de beleidslijnen integreren, d.w.z. rekening houden met de verschillende situaties van mannen en vrouwen. Artikel 3 bepaalde dat een 'gendertest' moest worden uitgewerkt met het oog op een voorafgaande analyse van de impact van regelgevende teksten en beslissingen van de regering op de situatie van vrouwen en mannen.

Artikel 31 van de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking wilde de coherentie van het Belgische beleid voor ontwikkeling verzekeren.

In de Small Business Act van de Europese Commissie van 2008 werd al sterk aanbevolen om een kmo-test in te voeren waarmee de Belgische regering zich officieel akkoord verklaarde bij de Commissie.

Op andere gebieden bleek het ook noodzakelijk om de effecten te beoordelen van de federale regelgevende teksten op concurrentie, klimaat, armoede, gezondheid, onderwijs en lokale besturen via specifieke testen.

⁴ Artikel 42 van de wet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, vervangen door de wet van 15 december 2013.

⁵ Zie de jaarverslagen 2010, 2011, 2012, 2013 op de site van de DAV.

Het risico was dus groot dat er nieuwe thematische tests met dezelfde doelstelling naast elkaar zouden bestaan die niet op elkaar zouden zijn afgestemd. Dat zou kunnen leiden tot overlapping met de DOEB-test en geen echte vereenvoudiging betekenen voor de opstellers.

Om kakofonie te vermijden, heeft de DAV voorgesteld om wat al bestaat, alsook de in de wetteksten geformuleerde beleidsintenties te integreren.

Het voorstel berustte op de volgende krachtlijnen:

- *Doeltreffendheid* ten opzichte van de doelstelling van ondersteuning van de politieke besluitvorming met meer kennis van zaken.
- *Anticipatie* op de werking van het door de gekozen oplossing bepaalde impactanalyseproces (papier/digitaal).
- *Integratie* van de huidige en toekomstige impactanalyses (tests): integratieniveau gemeenschappelijk te bepalen volgens drie stappen:
 - Identificatiefiche van de regelgeving
 - Toepassingsgebied van de regelgeving (Ministerraad behalve de vrijstellingen en uitzonderingen)
 - Doelgroepen
- Elke overheidsinstelling die een impactanalyse beheert, moet zorgen voor de *responsabilisering* per sectorgebied (doelstelling, inhoud, ex-ante-nalevingsbeoordeling, ex-postevaluatie).
- *Transparantie*: de communicatie van de bij de impactanalyse verzamelde gegevens organiseren: interne verspreiding ervan, informaticamiddelen voor de verspreiding en de zichtbaarheid door de burgers en ondernemingen.
- *Pragmatisme* (afstemming van de doelstellingen op het nut): door de tests uit te voeren, antwoorden op vragen krijgen, hulp te bieden aan de opstellers.
- *Beoordeling* 1) van de naleving van de verplichting om een ex-ante-analyse voor te leggen (nut, werkelijke ondersteuning van de besluitvorming) en 2) verband met de ex-postevaluatie van de toepassing van de regelgeving.
- Digitalisering van het analyseproces (technisch-budgettair beheer).
- Daarna mogelijke *uitbreiding* tot andere wetgevers, met name het federaal parlement (overleg met het parlementair comité belast met de wetsevaluatie).

Voor de hervorming werden intentienota's besproken met de 5 hoofdpartners, de federale leidende ambtenaren, de leden van het Sturingscomité van de DAV, de beheersdiensten van de vakgebieden, de Inspectie van Financiën en de beleidscellen.

De door de wetgever gekozen gebieden stemmen overeen met de 5 door de wet voorziene "domeinen". De andere vragen (concurrentie, armoede etc..) zijn uitgesteld.

Op basis van deze hoofdpijlers die niet in twijfel worden getrokken, werd een voorontwerp van wet uitgebreid besproken en eind 2013 uiteindelijk goedgekeurd. Het koninklijk uitvoeringsbesluit werd tegelijkertijd gepubliceerd met het oog op een inwerkingtreding op 1 januari 2014.

Wat de functionele aspecten betreft, zou de uitwerking van een formulier, als een soort analyserooster, moeten beantwoorden aan de bekommernissen van de Ministerraad: volledig (de

componenten en structuur van de visie op lange termijn van duurzame ontwikkeling die door de Ministerraad goedgekeurd zijn⁶), beknopt (weinig pagina's), gebruiksvriendelijk (beschikken over een onlineversie en een Word-versie) en zelfvoorzienend.

Zodra het formulier was opgesteld, werd het getoetst bij ambtenaren van verschillende instellingen, herzien, verbeterd en uiteindelijk door de Ministerraad goedgekeurd. De onlineversie is beschikbaar sinds eind december 2013 <http://ria-air.fed.be>.

⁶ Bij het koninklijk besluit van 18 juli 2013 houdende vaststelling van de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling.

Inleiding: voorstelling van de regelgeving

De materie wordt geregeld door de wet van 15 december 2013 en het koninklijk besluit van 21 december 2013, beide verschenen in het Belgisch Staatsblad van 31 december 2013.

De inwerkingtreding op 1 januari 2014 werd nageleefd aangezien de dossiers die werden voorgelegd aan de eerste Ministerraad van januari 2014 het voorwerp hebben uitgemaakt van een impactanalyse. Op 6 januari 2014 vond een informatiesessie plaats voor de beleidscellen en administraties om de verplichtingen en tools uiteen te zetten om zich ernaar te schikken. Er werden op aanvraag verschillende opleidingen gegeven voor administratieve overheden.

De opstellers van regelgevingen hadden dus geen overgang tussen de twee periodes, die van de Kafka- en de DOEB-test enerzijds, en die van de geïntegreerde RIA anderzijds, zodat er enkele weken verwarring heerste⁷.

De veranderingen waren meer van vormelijke dan inhoudelijke aard. Maar zelfs een vereenvoudigde procedure vraagt om duidelijke instructies. De omzendbrieven met betrekking tot de werking van de Ministerraad werden niet gelijktijdig aangepast. Deze omzendbrieven⁸ zullen pas onder de regering-Michel de verplichtingen inzake het voorleggen van de dossiers aan de Ministerraad ophelderen.

De doelstellingen van de impactanalyse worden nochtans door iedereen gedeeld⁹: de beslissingen meer objectiveren¹⁰ (evidence based decisions) in die zin dat de **impactanalyses in de eerste plaats een manier zijn om goed te regeren door weldoordacht gebruik te maken van de regelgevingstool. Een impactanalyse is enkel de publieke, synthetische uitdrukking van de kennis over een project, op een gegeven moment.**

Ze heeft m.a.w. tot doel de beleidscoherentie te verbeteren, meer rekening te houden met collaterale elementen en de transparantie van de beslissing ten aanzien van de beslissers en het doelpubliek te verbeteren.

Een goede regelgeving wordt voorbereid in alle rust en in de overtuiging om het lot, het leven van minstens één groep mensen te verbeteren. De kennis van de gevolgen, buiten het eerste toepassingsgebied dat normaal al wordt verduidelijkt in de memorie van toelichting en de verslagen aan de Koning, is nuttig met het oog op een zo ruim mogelijke aanvaarding: het inspelen op de obstakels of eventuele problemen, is een factor voor succes en een lange levensduur.

Deze kennis moet ook op zijn minst in de consultatiefase worden gedeeld met de doelgroepen en de vertegenwoordigers ervan waarop de maatregel betrekking heeft. Transparantie is de sleutel tot democratie en politieke doeltreffendheid. Wat voor nut heeft het om zaken te verbergen die iedereen uiteindelijk te weten zal komen?

⁷ Onder meer inzake de dossiers die worden besproken binnen de Ministerraad tussen eind 2013 en begin 2014 (tweede lezing bijvoorbeeld).

⁸ De RIA wordt er kort in vermeld.

⁹ Gemeenschappelijk persbericht van de vijf partnerministers (Chastel, Milquet, Laruelle, Mabilie, Verhestraeten) van juni 2013.

¹⁰ Cf. memorie van toelichting van de wet van 15 december 2013: "streven naar een betere kennis van de collaterale gevolgen om deze ongewenste gevolgen te kunnen voorzien en verminderen en om de deelname van de uitvoerende administraties en de transparantie ten aanzien van de betrokken overheden te verhogen".

Eén vraag wordt regelmatig gesteld: wat doet men met deze RIA zodra ze is opgesteld? De wet zegt hier niets over. Maar de in de voorbereidende werkzaamheden beschreven doelstelling toont aan dat de eerste (maar niet enige) bestemming de wetgever zelf is, die zijn ontwerpen weer in een ruimere context plaatst en opteert voor de beste manier om zijn beslissing uit te voeren. Het pijnpunt zit dus in het gebruik dat de politieke verantwoordelijke zal maken van een globalere analyse van een regelgeving in alle contexten.

Een RIA is uiteraard niet de enige bron van kennis en gaat gepaard met tal van andere, diepgaandere (specifieke of deel-)studies¹¹ die door gespecialiseerde instellingen worden uitgevoerd (zoals het Federaal Planbureau, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, de Hoge Raad van Financiën, het Europees Rekenhof), alsook met impact assessments van de Europese Commissie wanneer het om richtlijnen gaat.

1. Toepassingsgebied

Met de wet van 15 december 2013 werd getracht een overzicht te geven van de in verschillende wetten voorziene verplichtingen om de verplichte aspecten van de intentieverklaringen te proberen te verzoenen.

Alle regelgevende dossiers die aan de Ministerraad worden voorgelegd, worden verplicht uit principe onderworpen aan de RIA volgens het model ontworpen voor de federale overheid. Dat betekent dat elke regelgeving een eigen RIA moet hebben, ook al bevat een dossier meerdere ontwerpen van regelgevende teksten of regelt een ontwerp meerdere verschillende materies (programmawet). Indien verschillende KB's bovendien dezelfde impact hebben, kan de RIA simpelweg worden overgenomen.

De plannen, overheidsopdrachten, beslissingen en mededelingen waarover de Ministerraad moet beraadslagen, moeten niet vergezeld gaan van een RIA¹² maar kunnen er het voorwerp van uitmaken volgens dezelfde regels en voorwaarden, onder meer door de ad-hocformule¹³ te gebruiken. Hoewel alle andere regelgevingen die niet aan de Ministerraad worden voorgelegd niet het voorwerp van een dergelijke analyse moeten uitmaken, kan de opsteller er steeds voor kiezen er wel een uit te voeren. We zouden ook kunnen zeggen dat hoewel de RIA-verplichting duidelijk afgebakend is, het maar om een minimumvereiste gaat.

¹¹ De RIA mag niet worden verward met de rol van de Inspectie van Financiën, die enkel een advies geeft aan de regering over de budgettaire haalbaarheid van alle projecten voor de staat. De RIA is ook niet hetzelfde als het advies van de Raad van State, die de ontwerpregelgevingen onderzoekt vanuit de invalshoek van de juridische coherentie en de legistiek.

¹² In artikel 3 van de wet van 12 januari 2007 betreffende de gendermainstreaming werd beoogd om alle administratieve handelingen aan de gendertest te onderwerpen. Dat artikel werd echter niet uitgevoerd.

¹³ Negen andere dossiers ingediend bij de Ministerraad hadden een RIA: Terugvorderbaar voorschot voor Belgocontrol, Contracten Duurzame Stad 2014, Finexpo – Beloftes. Integratie van de duurzame ontwikkeling, ook de sociale clausules en de maatregelen ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen, in het kader van overheidsopdrachten gegund door de federale aanbestedende overheden – ontwerp van omzendbrief. Vrijmaking van 100% van de vastleggings- en vereffeningskredieten opgenomen in de begroting van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg voor het Federaal impulsfonds voor het migrantenbeleid (FIM), waarvoor een afwijkingsverbintenis werd toegestaan, en gebruik van de beschikbare reserves voor het FIM. Overheidsopdrachten – belangenconflicten – draaideurmechanisme (“revolving doors”) – ontwerp van omzendbrief. Vervoersplan 2014-2017 van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, na aanpassing. Weging van de functie van administrateur-generaal van de Centrale Dienst voor sociale en culturele actie van het Ministerie van Landsverdediging (CDSCA). OPTIFED-programma “Justitie” – Enveloppe projecten.

Het criterium “bespreking in de Ministerraad” maakt het mogelijk om de RIA niet te onderwerpen aan een hachelijk onderzoek naar het belang ervan alvorens ze uit te voeren, of aan een willekeurige selectie. Wat de keuze van dit criterium betreft, worden in de memorie van toelichting de “rechtszekerheid en het praktische realisme” aangehaald. De Raad van State had een ander selectiecriterium voorgesteld dat “meer was gericht op de inhoud” van de regelgeving zelf, waarbij wordt erkend “dat een dergelijk criterium onvermijdelijk vager is dan het zeer precieze criterium van de beraadslaging in de Ministerraad”. Volgens de Raad van State zouden “de koninklijke besluiten kunnen worden vrijgesteld van de vereiste impactanalyse indien blijkt dat ze geen beleidskeuzen inhouden met een beduidende weerslag op de doelstellingen en aangelegenheden bedoeld in artikel 4, § 2.”¹⁴ In dat opzicht zou moeten worden overgegaan tot een voorafgaande screening van de zogenaamd aanzienlijke impact.

Dit toepassingsgebied is echter beperkt door een aantal vrijstellingen en uitzonderingen waarin de wetgever heeft voorzien ingevolge de ervaringen met de Kafka- en de DOEB-test. Deze beperkingen beogen enerzijds de niet-regelgevende teksten en anderzijds bijzondere omstandigheden.

Ten opzichte van het KB van 20 september 2012¹⁵ waarin de uitzonderingen op en vrijstellingen van de DOEB werden opgesomd, zijn de regelgevingen die ertoe strekken Europese rechtsnormen om te zetten, niet vrijgesteld van een RIA. Het toepassingsgebied wordt hierdoor veel ruimer, aangezien zowat de helft van het Belgische recht erin bestaat zich te conformeren aan Europese bepalingen.

2. Vrijstellingen en uitzonderingen

De wet heeft in bijzondere situaties voorzien in vrijstellingen van en uitzonderingen op de **verplichting** om over te gaan tot een RIA (artikel 8, § 1 en 2).

De vrijstellingen beogen het geval waarin het ontwerp van regelgeving geen rechtstreekse impact heeft op particulieren (de burgers andere dan de ambtenaren en de ondernemingen).

1. De eerste categorie beoogt wetten houdende instemming met internationale verdragen. Deze wetten genereren geen rechten of verplichtingen voor de particulieren: alleen de bepalingen van de verdragen zelf kunnen zulke rechten of verplichtingen genereren.
2. De tweede categorie beoogt wetten houdende instemming met samenwerkingsakkoorden tussen de federale staat en de deelstaten. Vermits het gaat om dezelfde juridische situatie dan voor de eerste categorie, geldt dezelfde uitleg voor de tweede categorie.

Voor deze twee categorieën had een impactanalyse kunnen gerealiseerd worden met betrekking tot het verdrag of het samenwerkingsakkoord zelf, op aanvraag van een Minister.

3. De derde categorie beoogt de formele beslissingen, waaronder de wetten en de besluiten tot bekrachtiging, bevestiging, coördinatie, (voor zover de geconsolideerde teksten reeds een impactanalyse hebben ondergaan). Voorbeelden: (vb. 1) de wetboeken van economisch recht van 2012 en 2013 konden in deze categorie ondergebracht worden in zoverre ze de

¹⁴ Advies 53.020/1/2 van 10 april 2013, parl. St.K. sessie 2012-2013, 53/2922/001 pp 45.

¹⁵ Koninklijk Besluit van 20 september 2012 houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling (Belgisch Staatsblad 9 oktober 2012). Art. 2, 3° voorzag in de “voorgenomen regelgeving houdende omzetting van een richtlijn van de Europese Unie die al aan een impactanalyse onderworpen werd gelijkaardig [...]”

bestaande regelgevingen niet wijzigden, wat niet het geval is geweest voor alle hoofdstukken; (vb. 2) weglatingen van overgangsbepalingen die zonder voorwerp zijn geworden. Deze derde categorie slaat ook op de ontwerpen waarvoor het advies van de Raad van State niet wordt gevraagd overeenkomstig de artikelen 3, § 1, eerste alinea en 5 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973. Het slaat onder meer op de ontwerpen die betrekking hebben op de begrotingen, de rekeningen, de leningen, de domeinverrichtingen, het legercontingent, de koninklijke en ministeriële besluiten die als niet reglementair beschouwd worden, alsook de koninklijke besluiten die de collectieve arbeidsovereenkomsten verbindend verklaren. Deze vrijstelling slaat niet op de regelgevingsontwerpen genomen met een budgettaire doelstelling, in het kader bijvoorbeeld van conclaven en controles : deze ontwerpen hebben wel degelijk een impact op de burgers en de ondernemingen op de vlakken van fiscaliteit, sociale zekerheid, tewerkstelling, economie, enz. Deze categorie van vrijstellingen moet worden geïnterpreteerd in de zin van louter formele beslissingen.

Voorbeeld van een vrijstelling die niet conform de wet is:

- *Vermindering van bepaalde kinderbijslag.*
 - *Plan ter verdeling van de subsidies van de Nationale Loterij: 27% voor de gewesten, maar de overige 73% ten gunste van bepaalde sectoren zoals gezondheid, sport, cultuur, verkeersongevallen etc.*
4. De vierde categorie betreft de regels die de federale overheid zichzelf oplegt, bovenop deze die reeds tot de derde categorie behoren. Het gaat hierbij om de bepalingen tot oprichting of organisatie van overheidsdiensten, bevoegdheidsdelegaties, budgettaire technieken, procedures en wetten, regels tot organisatie van de officiële raadpleging, bepalingen inzake het statuut, enz. Daarentegen kunnen sommige ontwerpen van bepalingen met betrekking tot het statuut van het overheidspersoneel (arbeidsomstandigheden: loopbaan, arbeidstijd, verloven, ...) eventueel verschillen tussen vrouwen en mannen met zich meebrengen. Er is dus beslist dat een impactanalyse zal uitgevoerd worden door de Minister(s) verantwoordelijk voor deze bepalingen, als kan vermoed worden dat er een gedifferentieerde impact zal zijn op vrouwen en mannen. De Minister bevoegd voor de gelijkheid van vrouwen en mannen zal eveneens een impactanalyse kunnen aanvragen, voorafgaand aan het aannemen van deze bepalingen. Blijkbaar werd tot hiertoe geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Voorbeeld van een vrijstelling die conform de wet is: bevoegdheid van het Bestuur van de medische expertise inzake arbeidsongevallen in de overheidssector.

Voorbeeld van een vrijstelling waarvoor de impact op mannen en vrouwen had kunnen worden geanalyseerd: geldelijk statuut van de ambtenaren van Begroting en Financiën.

Voorbeeld van een vrijstelling die niet conform de wet is: ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 464/4, § 1 van het Wetboek van Strafvordering. De Raad van State was van mening dat de vrijstelling van de zelfregulering van de federale overheid niet kon worden ingeroepen gelet op de impact op de burgers en de ondernemingen en had aan de wetgever gevraagd om een RIA uit te voeren. Dit heeft tot gevolg dat de strafvorderingsprocedures voortaan niet enkel als zelfregulering zullen worden beschouwd.

De uitzonderingen beogen het geval waarin de omstandigheden niet toelaten om een ernstige impactanalyse van het ontwerp van regelgeving uit te voeren.

1. De eerste categorie slaat op de openbare orde en de nationale veiligheid. De leer stemt erin toe dat het eerste begrip conceptueel onzeker, aan betwisting onderhevig en evolutief is. Laten wij bij wijze van voorbeeld de beslissingen aanhalen met betrekking tot militaire interventies in het buitenland en in België, de strijd tegen het terrorisme en de grote criminaliteit, de maatregelen met betrekking tot de inlichtingen- en contraspionage activiteiten. Wat de openbare orde betreft, gaat het om het geheel van bindende regels die betrekking hebben op de organisatie van de Staat, de economie, de zedelijke beginselen, de gezondheid, de veiligheid, de openbare vrede, de essentiële rechten en vrijheden van elk individu. Deze uitzondering zou slechts spaarzaam moeten worden aangehaald.
2. De tweede categorie beoogt het geval waarin de dringendheid van de beslissing de politieke overheid de tijd niet laat om een voorafgaande impactanalyse van het ontwerp van regelgeving uit te voeren noch om het advies van de Raad van State in te winnen binnen de vastgelegde termijn. Zoals voor een vraag om advies van de Raad van State binnen de termijn van 5 dagen of de afwezigheid van consultatie van de Raad van State, vereist deze categorie van uitzondering een rechtvaardiging in de vereiste vorm.

Voorbeeld van een vrijstelling die conform de wet is: ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WS 92 inzake de voorafbetalingen. De hoogdringendheid wordt ingeroepen omwille van het feit dat het ontwerp-KB van toepassing zal zijn voor het aanslagjaar 2015 (waarvoor de voorafbetalingen kunnen worden uitgevoerd vanaf 1 januari 2014).

Voorbeeld van een vrijstelling die niet conform de wet is: de Raad van State heeft van tijd tot tijd opgemerkt dat de hoogdringendheid niet kon worden verantwoord noch voor de termijn die was toegekend, noch als reden om geen RIA uit te voeren.

Statistiek vrijstellingen & uitzonderingen RIA 2014¹⁶

Verdeling in categorieën van vrijstellingen en uitzonderingen

STATISTIEK			
Vrijstelling / uitzond.	cf. wet 15-12-2013	#	%
International verdrag	vrijstelling - art. 8 § 1, 1°	6	3 %
Samenwerkingsakkoord	vrijstelling - art. 8 § 1, 2°	6	3 %
Formele beslissing	vrijstelling - art. 8 § 1, 3°	35	17 %
Autoregulering	vrijstelling - art. 8 § 1, 4°	128	63 %
Nationale veiligheid	Uitzond. - art. 8 § 2, 1°	0	0 %
Dringendheid	uitzond. - art. 8 § 2, 2°	13	6 %
Andere	/	14	7 %
		202	100 %

EVALUATIE		
Vrijstelling / uitzond.	Verantwoording	%
Ok	Ok	80 %
Ok	Vergissing	10 %
Vergissing	« Ok »	3 %
Vergissing	Vergissing	7 %
		100 %

¹⁶ De bijlage maakt het mogelijk een onderscheid te maken tussen de situatie op het einde van de vorige legislatuur en die aan het begin van de huidige legislatuur.

202 ontwerpregelgevingen [47%] ter goedkeuring voorgelegd aan de Ministerraad werden ofwel vrijgesteld, ofwel uitgezonderd van een RIA.

80% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft ontwerpregelgevingen van formele of zelfregulerende aard. In het eerste geval gaat het om ontwerpen m.b.t. benoemingen/ontslagen, de goedkeuring van budgetten, financierings- en subsidieplannen of louter technische wijzigingen (bv. organisatie van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen). In het tweede geval gaat het om ontwerpen m.b.t. de organisatie en werking van de staat, met inbegrip van de bevoegdheidsoverdracht naar de gemeenschappen en gewesten. Merk op dat een groot deel van deze ontwerpen zonder onderscheid kan worden vrijgesteld volgens de een of andere categorie (bv. de benoeming van een rechter is zowel een formele beslissing als een beslissing van zelfregulering).

6% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft een ontwerp van regelgeving waarvan de opsteller verklaart dat het dringend moet worden uitgevoerd. Het gaat om ontwerpen met een bijzonder korte uitvoeringstermijn (bv. beslissingen op het einde van de legislatuur, dringende fiscale aanpassingen of fiscale aanpassingen die op een vastgelegde datum in werking moeten treden, wetswijziging om een juridische lacune op te vullen).

Conclusie

De conclusie betreft twee elementen. Ten eerste de relevantie van de vrijstelling of uitzondering in het licht van de inhoud van het ontwerp (gaat het wel degelijk om een dringend ontwerp of om een ontwerp van zelfregulering?). Ten tweede de relevantie van de vrijstelling of uitzondering zoals aangegeven in punt 3 van de nota aan de Ministerraad.

De overgrote meerderheid [90%] van de vrijgestelde of uitgezonderde dossiers die ter goedkeuring aan de Ministerraad worden voorgelegd, zijn conform de in de wet voorziene vrijstellingen of uitzonderingen. Van deze 90% wordt echter in één op de tien gevallen [10%] melding gemaakt van een irrelevante verantwoording (bv. “zonder voorwerp” is geen relevante verantwoording omdat men niet weet om welke reden het ontwerp is vrijgesteld of uitgezonderd).

10% van de dossiers had daarentegen niet moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd van een RIA. 7% (categorie “andere”) betreft dossiers die verwijzen naar een onbeschikbare RIA (niet ingevoerd/geïncorporiseerd in e-Premier, de databank van de Ministerraad) en 3% betreft dossiers die verwijzen naar een vrijstelling of uitzondering terwijl uit een snelle lezing van het ontwerp blijkt dat ze niet hadden moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd.

Aanbeveling:

- *Om misleiding te vermijden, systematisch de helpdesk raadplegen voor het toepassingsgebied.*
-

3. Realisatie van de regelgevingsimpactanalyse

Wanneer een impactanalyse verplicht is, vullen de opstellers het onlineformulier of het Word-formulier in via de website van de DAV¹⁷ en versturen ze het gelijktijdig met de documenten voor de Ministerraad.

De verhouding tussen de formulieren in Word-formaat en die in onlineformaat is 75%-25%. De keuze die de opstellers hebben, bemoeilijkt de gegevensverwerking. De website die hiervoor in het leven werd geroepen, is net bedoeld voor een eenvoudigere en snellere algemene evaluatie van de RIA's en communicatie met het IAC omdat het proces gedeeltelijk geautomatiseerd is.

De enige functie van dit formulier is "de evaluatie door de opsteller van de regelgeving te objectiveren en standaardiseren"¹⁸. Het biedt een reeks thema's waarop het ontwerp een impact zou kunnen hebben en waaraan de opsteller niet spontaan zou hebben gedacht. Het volstaat deze thema's te overlopen en de eventuele positieve en negatieve gevolgen van het ontwerp op een rijtje te zetten. De bedoeling van dit analyserooster is dus het werk van de opsteller te vergemakkelijken en zijn denkproces uit te breiden.

Het formulier is opgesteld rond 21 thema's. De regering heeft in 2013 een langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling aangenomen. De structuur van de impactanalyse is geïnspireerd op deze visie. Het formulier werd opgesteld rond deze visie enerzijds, en rond de vier thema's die het voorwerp hebben uitgemaakt van versterkte verbintenissen en wetten anderzijds: de gelijkheid van mannen en vrouwen, de kmo's, de administratieve lasten en de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

Voor deze vier thema's zijn de vragen open en werden ze gestandaardiseerd om de antwoorden te vergemakkelijken volgens een gemeenschappelijke logica: een analysefase, een evaluatiefase en het zoeken naar een compensatiemaatregel, alternatieven.

Gelijkheid van mannen en vrouwen (thema 3)

1. Identificatie van de personen die (rechtstreeks en onrechtstreeks) betrokken zijn en gendersamenstelling van deze groep(en) personen (% vrouwen-mannen);
2. Identificatie van de eventuele verschillen tussen de respectieve situatie van vrouwen en mannen;
3. Identificatie van de verschillen die de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van de fundamentele rechten van vrouwen en mannen beperken (problematische verschillen);

¹⁷ Onlineformulier via <http://ria-air.fed.be> – Word-formulier via <http://www.simplification.be>

¹⁸ Memorie van toelichting van de wet van 15 december 2013, commentaar bij artikel 6, Parl. St. K. sessie 2012-2013, 53/2922/001, pp. 12.

4. Identificatie van de positieve en negatieve gevolgen voor de gelijkheid van vrouwen en mannen;
5. Vermelding van de genomen maatregelen om de negatieve gevolgen te verlichten/compenseren.

Kmo's (thema 10)

1. Kwalitatieve identificatie (sectoren) en kwantitatieve identificatie (aantal, grootte) van de potentieel betrokken bedrijven;
2. Overzicht van de positieve en negatieve gevolgen voor de kmo's (direct/indirect, ingrijpend/bijkomstig, individueel/sectoraal etc.): via elke nuttige variabele (kosten en lasten, innovatie, groei, werk, competitiviteit etc.);
3. Proportionaliteitsanalyse van de negatieve gevolgen voor kmo's en grote bedrijven: zullen de verwachte gevolgen zwaarder zijn voor de kmo's?
4. Evaluatie van de proportionaliteit van de negatieve gevolgen ten opzichte van de beoogde doelstelling: beantwoordt de gekozen weg het best aan het "Think Small first"-principe?
5. Vermelding van de maatregelen om de negatieve gevolgen te verlichten.

Administratieve lasten (thema 11)

De oefening bestond erin de Kafka-test samen te vatten in drie vragen en twee kolommen (voor en na):

1. Identificatie van de doelgroepen bedrijven en/of burgers;
2. Identificatie van de formaliteiten/verplichtingen:
 - Lijst met gevraagde informatie en documenten
 - Modaliteiten i.v.m. de mededeling ervan
 - Periodiciteit van de levering ervan
3. Maatregelen voor verlichting of compensatie.

Dankzij de antwoorden op deze vragen zal het Meetbureau de administratieve last kunnen meten, ofwel op aanvraag vóór de voorlegging aan de Ministerraad, ofwel voor de evaluatie van de federale regelgevingen die aanleiding geven tot het jaarverslag. Het Meetbureau zamelt deze informatie in bij de *diensten die de regelgevingen toepassen* (en bij wijze van controle van de ondernemingen) en die er dus in de meeste gevallen over beschikken.

NB. De identificatie van de burgers of ondernemingen is al geleverd voor thema 3 (gelijkheid van mannen en vrouwen) of 10 (kmo's).

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (thema 21)

1. De prioritaire impact in de acht domeinen:
 - Voedselveiligheid
 - Gezondheid en toegang tot geneesmiddelen
 - Lokale en internationale handel (EU)
 - Waardig werk
 - Inkomen en mobilisering van de nationale middelen

- Personenmobiliteit
 - Milieu en klimaatverandering
 - Vrede en veiligheid
2. De gedifferentieerde gevolgen
 3. De maatregelen voor verlichting of compensatie

Duurzame ontwikkeling (17 andere thema's)

Voor de thema's die de verschillende dimensies van een duurzame ontwikkeling op evenwichtige wijze moeten dekken, met respect voor de verdeling van de federale bevoegdheden en die van de deelgebieden, is de vragenlijst beknopter. Er moet worden vermeld of de maatregel een positieve of negatieve impact heeft met behulp van een lijst sleutelwoorden, en zo ja moet worden uitgelegd in welke zin. De antwoorden kunnen gedocumenteerd of oppervlakkig zijn. Maar voor alle duidelijkheid: in geval van een impact is een verduidelijking nodig. Deze verduidelijking zal uiteraard de waarde van de analyse bepalen.

De sleutelwoorden werden gekozen om het denkproces van de opstellers van de ontwerpregelgevingen richting te geven. De antwoorden hoeven niet lang te zijn, maar er wordt wel aanbevolen dat niet-ingewijden de ontwerpregelgeving begrijpen.

Hulp

De opstellers kunnen gebruikmaken van een verklarende **handleiding** met voorbeelden. Die staat online en kan in pdf-formaat worden gedownload op de website van de DAV.

In de handleiding wordt de context van elk thema gegeven, worden de vragen gedetailleerd en de sleutelwoorden verduidelijkt en worden voorbeelden gegeven van correct uitgevoerde RIA's.

Tot slot werden er op de website van de DAV **FAQ's** gepubliceerd met praktische elementen van de regelgeving (in het bijzonder het toepassingsgebied).

Bronnen

Voor alle dossiers bestaan (publieke of private) informatiebronnen met betrekking tot het regelgevingsontwerp. De federale overheidsdiensten voeren zelf juridische en economische analyses uit, alsook haalbaarheidsstudies en ze steunen op aanbevelingen van internationale verslagen.

Nochtans wordt er in te weinig RIA's melding gemaakt van de relevante, gepubliceerde en dus door iedereen gekende bronnen, alsof een wet zomaar uit het niets is ontstaan in het brein van de opsteller ervan.

Aanbeveling:

- *De referentiedocumenten, haalbaarheidsstudie, internationale aanbevelingen vermelden die werden gebruikt om de ontwerpregelgeving op te stellen.*
-

Raadplegingen

In de rubriek “raadplegingen” van het formulier verwarren de opstellers vaak de vereiste adviezen bij de adviesorganen met het advies van de Raad van State of dat van de Inspectie van Financiën. Ook valt het akkoord van de minister van Begroting niet onder de raadplegingen maar onder de autorisatie om al dan niet te besteden.

Naast de adviezen van de verplichte of facultatieve adviesorganen kan elke andere studie worden beschouwd als nuttige elementen die kunnen worden vermeld om de kennis te voeden en een goed begrip van het dossier mogelijk te maken. Voorbeelden: een studie van de Hoge Raad van Financiën, de Koninklijke Academie voor Geneeskunde, het Centrum Medische Expertise (KCE), het federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAAG), het federaal agentschap voor nucleaire controle (FANC), een universiteit of consultant.

Helpdesk

De ervaring met de DOEB-test heeft aangetoond dat de opstellers het moeilijk vinden om uit hun vakgebied te stappen, aangezien de transversale analyse niet vanzelf gaat. Er werd daarom een helpdesk opgericht. Die helpdesk verzamelt de vragen op één centraal punt. De deskundigen- of coördinatie-netwerken kunnen worden ingeschakeld om een antwoord op deze vragen te bieden¹⁹.

Het secretariaat wordt waargenomen door de DAV, die als ontvangst/antwoord-contactpunt fungeert.

In 2014 werden er ongeveer 60 vragen aan de helpdesk gesteld. De vragen hadden voornamelijk betrekking op het toepassingsgebied.

Er moet worden vastgesteld dat het anticipatieprincipe dat in de huidige regelgeving is opgenomen, niet wordt nageleefd. Op enkele uitzonderingen na blijkt uit de vragen die aan de helpdesk worden gesteld dat de impactanalyses worden aangevat na de quasi definitieve versie van de regelgeving, d.w.z. zo ongeveer in de loop van de week voordat ze voor het eerst aan de Ministerraad worden voorgelegd.

Waarom kan de opsteller van een regelgeving zijn impactanalyse niet in het begin van het proces verrichten? Als dit een gewoonte werd, dan zou de procedure minder formeel en doeltreffender worden. Wanneer de opsteller van de regelgeving – tevens de uitvoerder van

¹⁹ * De Interdepartementale commissie duurzame ontwikkeling (ICDO), opgericht bij de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. * Het netwerk van vereenvoudigingsambtenaren bedoeld in het koninklijk besluit van 23 december 1998 betreffende de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging. * De interdepartementale coördinatiegroep gendermainstreaming (ICG) opgericht bij artikel 6 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen (B.S. van 13 februari 2007). * De Interdepartementale Commissie voor Beleidscoherentie ten gunste van Ontwikkeling (ICBO).

de RIA – een aantal weken vroeger contact opneemt met de helpdesk, dan hebben zijn vragen meer betrekking op de inhoud van het dossier. De administraties die een antwoord kunnen verschaffen voor een of ander thema kunnen de ontbrekende elementen op het vlak van statistieken of van advies over het regelgevend kader aanleveren.

Het “vertrouwelijke” karakter van een ontwerpregelgeving vormt een andere moeilijkheid. De administraties wensen hun tekst duidelijk niet bekend te maken wanneer ze hun vragen stellen, waardoor het probleem mogelijk niet correct wordt begrepen en zelfs een dovemansgesprek kan ontstaan.

Voorbeelden van een voorafgaande RIA: deze over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de elektronische maaltijdcheques heeft de werken van de Nationale Arbeidsraad onderhoud.

Aanbeveling:

- *De administraties en de beleidscellen bewustmaken van het belang om een beroep te doen op de helpdesk vanaf de denkfase. Die verzekert de anonimiteit en vertrouwelijkheid van de overgemaakte informatie.*
-

4. Controle door het Impactanalysecomité (IAC)

Het Impactanalysecomité (IAC) is het orgaan voorzien in artikel 7 van de wet van 13 december 2013 waarvan het KB van 21 december 2013 de samenstelling, opdrachten en werkingsmodaliteiten vastlegt. De leden worden aangesteld onder de diensten en instellingen die belast zijn met de uitvoering van de transversale doelstellingen en de materies die onder het toepassingsgebied van de wet vallen. Ze voeren hun opdracht uit in alle onafhankelijkheid ten aanzien van de opstellers van regelgevingen.

Het IAC is opgericht bij de Dienst Administratieve Vereenvoudiging, die er het secretariaat van waarneemt.

Scope van de evaluatie

Toen de wet destijds werd opgemaakt, betoogden we dat het IAC zich moest bezighouden met de interpretatie van het toepassingsgebied (in casu de vrijstellingen en uitzonderingen) met als enige doel het gebruik te homogeniseren. De regelgeving vereist immers dat er in de ontwerpregelgeving melding wordt gemaakt van de RIA of van het feit dat er een uitzondering/vrijstelling kan worden toegepast. Aangezien het om een substantiële formaliteit gaat, moet de Raad van State de aanwezigheid en reden ervan nagaan (zoals de RvS voor de DOEB deed).

De wetgever heeft hier uiteindelijk niet in voorzien, zodat de meest uit de lucht gegrepen interpretaties de kop opsteken.

Concreet gaat het IAC de kwaliteit na van de RIA's die aan het Comité worden voorgelegd (en enkel die, aangezien de aanhangigmaking bij het Comité facultatief is). Het IAC beschikt hiervoor over vijf

werkdagen en stelt een standaardevaluatieverslag²⁰ op waarin de goede afloop wordt verzekerd. Dat verslag wordt aan de aanvrager overgemaakt. Het Comité onderzoekt de RIA volgens de drie algemene criteria die in de regelgeving worden opgesomd.

Dit verslag gebruikt dezelfde criteria voor een ex-postanalyse.

Volledigheid

Dit eerste criterium betekent simpelweg dat er een antwoord moet worden gegeven op alle thema's en vragen en dat alle gekende informatie moet worden meegedeeld.

Wat de niet nader uitgewerkte thema's betreft, vertoont de informatie vaak meer leemtes – aangezien er niet expliciet om details wordt gevraagd – dan voor de nader uitgewerkte thema's.

Wat de nader uitgewerkte thema's betreft, wordt in veel antwoorden simpelweg aangegeven dat het ontwerp zowel betrekking heeft op het ene als op het andere thema. De reële impact op het terrein kan niet worden geanalyseerd vanuit de hypothese van de gelijkheid tussen de groepen (binnen de bevolking van de ondernemingen of personen). Of de beknopte zin "het aantal en de samenstelling van de doelgroepen van de regelgeving zijn niet gekend", hoewel dat nochtans vaak in de begeleidende documenten staat beschreven.

De gegevens m.b.t. de volumes worden vaak niet vermeld. De meeste diensten kennen hun doelgroep echter wel en kunnen dus kwantitatieve elementen verschaffen. Als ze deze gegevens daarentegen niet onmiddellijk kunnen aanleveren, zouden de opstellers dan geen beroep moeten doen op de helpdesk of op het openbaar en privé deskundigennetwerk?

Juistheid

Gelet op de opgelegde termijnen, de complexiteit van bepaalde materies en de verscheidenheid ervan, is het moeilijk om de juistheid te evalueren van de informatie die ter beschikking wordt gesteld via het formulier en de voorbereidende werkzaamheden (wanneer die werden overgemaakt). Aangezien de formulieren vaak heel beknopt worden ingevuld, moet evenwel vooral worden gewerkt aan de nauwkeurigheid van de antwoorden. Voor de algemene thema's is het nog moeilijker.

Voorbeelden van foute antwoorden: hoe kan men aannemen dat een ontwerp noch betrekking heeft op personen, noch op ondernemingen?

De procedures en dus de potentiële administratieve lasten van het ontwerp worden in weinig RIA's correct opgesomd. Wanneer ze a posteriori moeten worden gemeten, moet de oefening samen worden uitgevoerd door de administratie en de DAV.

²⁰ Als bijlage 3 gaat een typeverslag. Dat verslag wordt niet gepubliceerd aangezien het in dit stadium slechts een element is in de uitwerking van een regelgeving die nog niet bestaat. Aangezien het om een administratief document gaat bedoeld in de wet van 11 april 1994 betreffende de bekendmaking van administratieve documenten zou het evenwel kunnen worden meegedeeld op vraag van de Raad van State of een andere minister, het parlement etc.

Relevantie

Het IAC onderzoekt of de potentiële en effectieve (positieve of negatieve) impact en de omvang ervan (aanzienlijk of miniem) correct zijn geïdentificeerd en vooral geëvalueerd in het licht van het thema.

Voorbeelden van irrelevante antwoorden: in bepaalde RIA's wordt geen impact aangegeven, ook geen positieve. Wat zou de bedoeling zijn van een regelgeving zonder impact?

Elk thema is specifiek en beoogt een impactcategorie die niet mag worden verward met andere categorieën: veel RIA's gebruiken hetzelfde argument voor verschillende thema's.

Conclusies

Wanneer het IAC is geconsulteerd en het vervolgens zijn verslag heeft uitgebracht, neemt de aanvrager zelden contact op met het IAC nadat hij het verslag heeft ontvangen. Daardoor hebben we maar een gedeeltelijk zicht op wat er juist van de suggesties van het IAC is toegepast.

Indien de helpdesk niet voordien gecontacteerd is, speelt het IAC in zekere zin dezelfde rol, of cumuleert het eerder de rol van informatieverstrekker en controleur. Ook hier is het raadzaam vooraf een beroep te doen op de helpdesk.

De eerste functie van de helpdesk bestaat erin antwoorden te vinden ruim vóór het IAC wordt geconsulteerd. Aangezien het IAC aan een korte termijn is gehouden, kan het geen diepgaande zoektocht (meer) starten.

In een vorige versie van het wetsontwerp, dat de wet van 15 december 2013 is geworden, werd overwogen om het IAC te consulteren voor elke RIA. De werklast zou ongetwijfeld hoog hebben gelegen en er hadden waarschijnlijk extra middelen moeten worden ingezet, maar de kwaliteit en dus het belang van de RIA's zouden er sterk op zijn vooruitgegaan, wat toch wel de bedoeling van de wetgever leek te zijn.²¹

Aanbevelingen:

- *Anticiperen op de vraag aan het IAC, ondanks de externe beperkingen.*
 - *Het delen van kennis tussen administraties bevorderen.*
 - *De RIA-procedure, het beroep op de helpdesk en op het IAC integreren in de projectbeheersystemen van de federale overheidsdiensten.*
 - *De aanhangigmaking systematischer maken voor de wetsontwerpen.*
-

5. Openbaarheid van de RIA's

De openbaarheid van de RIA's is een van de pijlers van de nieuwe regelgeving.

²¹ Memorie van toelichting van de wet van 15 december 2013, Parl. St. K. sessie 2012-2013, 53/2922/001, pp. 8.

Eenzijds worden de RIA's gepubliceerd op de website van de DAV en in de parlementaire documenten zodra het dossier van een wetsontwerp is afgerond bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers²². Voor de koninklijke besluiten is het wachten tot de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Anderzijds kunnen de adviesorganen op eender welk moment om een lezing van de wetsontwerpen vragen om meer duidelijkheid te krijgen, zodat ze een advies kunnen uitbrengen – wat de bedoeling is van een ex ante-impactanalyse²³. Van deze mogelijkheid is slechts zelden gebruikgemaakt.

Indien de RIA's correct werden uitgevoerd, zouden veel parlementaire vragen beantwoord zijn en zouden de adviespartners er ook nuttige elementen in kunnen vinden voor hun vragen m.b.t. de collaterale impact van een ontwerp.

Aanbevelingen:

- *Om fouten en manuele opzoeken te vermijden, zou de opsteller aan het parlement de RIA-versie moeten sturen die hij zelf naar het secretariaat van de Ministerraad heeft gestuurd (versie e-Premier).*
 - *De adviespartners zouden vaker de RIA's moeten opvragen om hun werk te vereenvoudigen en te verrijken.*
 - *De RIA's bezorgen aan de instellingen die betrokken zijn bij het opstellen van de regelgeving (Inspectie van Financiën, Raad van State) en aan de partners waarmee overlegd of onderhandeld wordt.*
-

²² Cf. reglement van de Kamer, versie van 30 juli 2014, artikel 70.

²³ Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 21 december 2013.

Analyse per thema

In het volgende hoofdstuk worden de thema's geëvalueerd die substantiële informatie opleveren volgens de in het vorige hoofdstuk beschreven criteria: volledigheid, juistheid en relevantie.

Algemeen gesproken, over alle thema's heen, leveren de opstellers van de RIA's niet veel analyse-elementen die de besluitvormers meer duidelijkheid verschaffen.

De positieve gevolgen worden uiteraard vaker aangehaald en de negatieve gevolgen in een bepaald domein worden maar zelden vermeld. Zelfs de positieve impact wordt op een weinig overtuigende manier aangehaald voor een externe lezer, alsof de denkoefening halfweg wordt stopgezet.

Vaak stellen we ook vast dat de RIA's geen verbanden leggen tussen de thema's, wat toch de bedoeling is van een transversale analyse, maar waarvoor een andere opvatting over het opstellen van regelgeving vereist is. Bijvoorbeeld, wanneer er een impact op kmo's wordt vastgesteld, zijn er sterke vermoedens dat dat ook gevolgen heeft voor de verbetering van hun competitiviteit (thema economische ontwikkeling), hun creativiteit (thema innovatie). Wanneer een potentiële impact op de werkgelegenheid of de investeringen wordt vastgesteld, is er een sterk potentieel verband met de economische ontwikkeling.

Specifieke thema's

De kwantitatieve gegevens krijgen vaak de vermelding "niet beschikbaar", terwijl een financiële of budgettaire raming net op deze gegevens gebaseerd is. Vaak zijn ze wel degelijk gepubliceerd of is het antwoord te vinden in de antwoorden op parlementaire vragen.

Een van de kwaliteitsindicatoren is de coherentie, die helaas vaak ontbreekt in veel RIA's. De RIA vermeldt niks ter zake of stemt niet overeen met de nota aan de Ministerraad of de persberichten of websites van de instellingen. De RIA geeft soms zelfs tegenstrijdige antwoorden naargelang het thema.

Voor elk thema worden vaststellingen en gedeeltelijke conclusies gemaakt op basis van voorbeelden van RIA's. Enkele aanbevelingen hebben specifiek betrekking op het geanalyseerde thema (de aanbevelingen voor de algemene thema's volgen onder thema 20 – overheid). De verschillen in de voorstelling van de analyses zijn te wijten aan het feit dat de thema's zeer verschillend zijn, dat sommige thema's verder uitgediept worden en andere niet en dat de leden van het IAC een zekere vrijheid willen behouden.

Algemene thema's

We hebben hierbij de volgorde van de thema's op het RIA-formulier gevolgd. De methode wil eerst de volledigheid analyseren: eerst in verband met het voorwerp van de ontwerpregelgeving (de potentiële directe impact) en vervolgens in verband met de indirecte, collaterale impact, op langere termijn of impliciet, alsook de onderlinge verbanden tussen de thema's. De toepassing van deze methode vereist dat de aangehaalde voorbeelden voor een thema in bepaalde gevallen over het voorwerp zelf van de regelgeving gaan (bv.: een ontwerp i.v.m. de bouw van windmolens heeft een impact op het thema energie) en dat vervolgens de collaterale impact duidelijk wordt gemaakt. Op

die manier proberen we aan te tonen hoe de doelstelling van het bevorderen van een transversale analyse kan worden bereikt.

Vervolgens wordt de relevantie geëvalueerd in functie van de begrijpelijkheid van het thema en de kernwoorden enerzijds, en de beoordeling zelf van de impact van de ontwerpregelgeving op het thema anderzijds.

Tot slot wordt de juistheid geëvalueerd op basis van verduidelijkende informatie over de potentiële impact. In de meeste gevallen was die informatie zeer fragmentarisch, wat bij gebrek aan onderzoeksmiddelen een ernstige evaluatie bemoeilijkt.

Vanuit een pedagogische en voluntaristische geest hebben we ervoor gekozen om de voorbeelden van correct uitgevoerde RIA's te beoordelen, wat de indruk zou kunnen wekken dat de impact goed werd geïdentificeerd. Deze indruk moet echter worden gerelativeerd in het licht van de vaststellingen betreffende de motieven voor vrijstelling/uitzonderingen en de ontbrekende formulieren. We moeten vaststellen dat wanneer de thema's geïdentificeerd worden, de duidelijkheid vaak te wensen overlaat²⁴.

1. Kansarmoedebestrijding

In het merendeel van de gevallen is de impact op het thema correct geïdentificeerd maar slechts zeer beknopt toegelicht. Bovendien zijn eventuele correlaties, zoals met het thema van gelijke kansen, niet altijd in aanmerking genomen. Tot slot werden er ook vragen gesteld omtrent de definitie van het thema. Het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede heeft op grond van overleg met de actoren een actualisatie voorgesteld van de trefwoorden en definities in de handleiding.

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van het bedrag van de passagiersvergoeding Diabolo toont duidelijk een potentieel, negatief effect voor de reizigers, aangezien er geen rekening wordt gehouden met hun inkomen.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit tot vastlegging van de bitsnelheid voor functionele internettoegang in het kader van de verstrekking van het geografische element van de universele elektronische communicatiedienst toont een positief effect, te weten de bestrijding van de digitale kloof en een betere sociale integratie, en geeft de interacties aan met andere thema's zoals werkgelegenheid (toegang tot online diensten) of investeringen die gerelateerd zijn aan de te installeren infrastructuur.

2. Gelijkheid van kansen en sociale cohesie

Er is geregeld een potentiële impact, positief of negatief, op dit thema geïdentificeerd. Doelgroepen (kwetsbare bevolkingsgroepen) zijn eveneens aangegeven. De toelichtingen blijven echter beknopt en de onrechtstreekse gevolgen voor dit thema blijken moeilijker te achterhalen (bijvoorbeeld met betrekking tot de effectiviteit van de rechten).

²⁴ Niettemin stellen we in vergelijking met het invullen van de vroegere DOEB-formulieren een algemene verbetering vast van de identificatie van de impact op de thema's. We poneren dan ook de hypothese dat de potentiële impact gemakkelijker geïdentificeerd kan worden dankzij de illustratie van het thema aan de hand van een aantal kernwoorden.

Voorbeelden

De RIA van een wetsontwerp betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer identificeert duidelijk het positieve effect voor de effectiviteit van de rechten van personen met beperkte mobiliteit, aangezien er specifieke bepalingen voor deze doelgroep zijn voorzien.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit houdende toekenning van het recht op ouderschapsverlof en verlof voor het verlenen van bijstand aan een zwaar ziek gezins- of familielid aan bepaalde werknemers is volledig. De RIA identificeert het effect gerelateerd aan het voorwerp zelf van het besluit: een verbetering van de arbeidsomstandigheden via een evenwichtiger relatie tussen privé- en beroepsleven. Bovendien identificeert de RIA daaraan verbonden gevolgen voor de gelijkheid van kansen. Door de doelgroep uit te breiden voorziet het regelgevingsontwerp namelijk in een gelijke behandeling m.b.t. het toegangsrecht op ouderschapsverlof en medische bijstand.

3. Gelijkheid van vrouwen en mannen

De 5 vragen van thema 3 worden gegroepeerd worden in 3 fasen²⁵:

- een analysefase die bedoeld is om te weten wat de situatie is van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp betrekking heeft (vragen 1, 2 en 3);
- een evaluatiefase die de impact evalueert van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen op basis van de antwoorden op vragen 1 tot 3 (vraag 4);
- de voorstelling van eventuele compenserende maatregelen in het geval van een negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen (vraag 5).

Vaststellingen

Het gebrekkige gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken en de moeilijkheid om verschillen tussen vrouwen en mannen te identificeren.

Om de eerste twee vragen te kunnen beantwoorden moet er in principe gebruik gemaakt worden van de beschikbare naar geslacht uitgesplitste statistieken. Naar geslacht uitgesplitste statistieken zijn immers een onmisbaar instrument om de percentages mannen en vrouwen te kennen waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft, om een beeld te krijgen van hun respectieve situatie en om de impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen te evalueren. We stellen echter vast dat in slechts 9 van de 124 geanalyseerde RIA's naar geslacht uitgesplitste cijfers vermeld worden, iets meer dan 7% van de gevallen. Dit is een zwak cijfer, zelfs al hebben bepaalde regelgevingen niet rechtstreeks betrekking op personen en zijn naar geslacht uitgesplitste gegevens niet altijd beschikbaar.

Voorbeeld 1

In de RIA die opgesteld werd in het kader van de hervorming van de overlevingspensioenen werd geen enkel cijfer gegeven betreffende de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van de begunstigden van dit type pensioen. Deze door de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) en de Pensioendienst voor de Overheidssector geproduceerde en gepubliceerde statistieken werden echter wel vermeld in het kader van het federaal plan gender mainstreaming:

Gerechtigden op overlevingspensioen (mogelijk in combinatie met eigen rustpensioen) - algemeen:

- Overheidssector: 4.875 mannen en 86.070 vrouwen (PDOS)
- Werknemers: 16.008 mannen en 458.843 vrouwen (RVP)

²⁵ Zie handleiding bl. 12.

- Zelfstandigen: 1.258 mannen en 117.526 vrouwen (RVP)
- Gerechtigden op overlevingspensioen jonger dan 45 jaar:
- Overheidssector: 89 mannen en 407 vrouwen (PDOS)
 - Werknemers: 175 mannen en 4.023 vrouwen (RVP)
 - Zelfstandigen: 21 mannen en 688 vrouwen (RVP)

Voorbeeld 2

In het dossier met betrekking tot de retributie die de administratieve kosten die verbonden zijn met de behandeling van de aanvragen dekt werd het IAC gevraagd om zijn mening te geven over de kwaliteit van de RIA. Het IAC antwoordde dat er naar geslacht uitgesplitste statistieken over de toekenning van verblijfsvergunning beschikbaar waren en dat die statistieken een aantal verschillen tussen mannen en vrouwen aantonen:

- Personen die een geldige kaart of verblijfsdocument hebben ontvangen: 50,66% M - 49,34% V
- Personen die een eerste kaart of verblijfsdocument hebben ontvangen: 50,8% M - 49,2% V
- Personen die een eerste kaart of verblijfsdocument hebben ontvangen in het kader van:
 - o gezinshereniging: 43% M - 56,9% V;
 - o onderwijs en studies: 44,7% M - 55,3% V;
 - o de uitoefening van een betaalde activiteit: 62,23% M - 37,8% V;
 - o de erkenning van het statuut van vluchteling of de toekenning van een subsidiaire bescherming: 69,9% M - 30,1% V;
 - o een uitzonderlijke machtiging tot verblijf (56,4% M - 43,6% V).
- Personen een eerste kaart of verblijfsdocument hebben ontvangen om een andere reden: 50,82% M - 49,96% V.

Wat de vragen 2 (situatieverschillen) en 3 (problematieke verschillen) betreft, wijzen de beschikbare naar geslacht uitgesplitste cijfers op aanzienlijke verschillen op sociaaleconomisch niveau tussen mannelijke en vrouwelijke migranten.

Activiteits-, werkzaamheids- en werkloosheidsgraad van de Belgen en EU-27- en niet-EU-27-burgers (15-64 jaar), naar geslacht, 2012

	Belgen	EU-27	Buiten EU-27
Activiteitsgraad			
Mannen	72,5	76,1	65,8
Vrouwen	62,2	63,5	38,5
Totaal	67,4	69,9	52,2
Werkzaamheidsgraad			
Mannen	67,8	67,2	45,2
Vrouwen	58,1	56,9	27,1
Totaal	63	62,1	36,2
Werkloosheidsgraad			
Mannen	6,5	11,7	31,3
Vrouwen	6,6	10,5	29,7
Totaal	6,5	11,2	30,7

Bron : Eurostat

In een aantal RIA's werden vage en niet becijferde schattingen van de bij de ontwerpen betrokken mannen vrouwen gegeven bij het antwoord op vraag 1 (meerderheid, meer mannen of vrouwen, verhouding overeenkomt met die van de bevolking...).

Wat vraag 2 betreft werd het antwoord "geen onderscheid" (en dus het ontbreken van cijfermateriaal) gebruikt voor ontwerpen aangaande materies waarvoor een groot aantal naar geslacht uitgesplitste gegevens bestaan die toelaten om snel soms zeer aanzienlijke

situatieverschillen tussen mannen en vrouwen te identificeren: pensioenen, alternerend leren, werkbonus, tewerkstelling in de non-profit, arbeidsongevallen, loopbaanonderbreking, tijdskrediet, chronische ziekten, tijdelijke werkloosheid...

Er bestaan echter onderzoeksinstrumenten. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft een inventaris opgemaakt van de op Belgisch federaal niveau bestaande naar geslacht uitgesplitste statistieken. Deze inventaris werd opgesteld om de integratie van de genderdimensie in de inhoud van het overheidsbeleid (gender mainstreaming) te ondersteunen.²⁶ Het IGVM staat ter beschikking van de auteurs om hen te helpen om deze gegevens te vinden of te actualiseren of om de ontbrekende gegevens te produceren.

De zwakte van de impactevaluatie

De eerste drie vragen vormen een analysefase die als doel heeft om de situatie te leren kennen van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp betrekking heeft. Het is pas in het kader van vraag 4 dat de auteur gevraagd wordt om aan te geven of het ontwerp al dan niet een impact heeft op de gelijkheid van vrouwen en mannen.

De antwoorden tonen aan dat er niet altijd een goed begrip is van de logica achter de vragen die gesteld worden in het kader van thema 3 van de RIA en die bedoeld zijn om de impact van de ontwerpen op de situatie van vrouwen en mannen te evalueren. Dit slecht begrip leidt er regelmatig toe dat de vermelding “geen impact” gebruikt wordt als antwoord voor de eerste of tweede vraag.

In andere gevallen werd er op de eerste of tweede vraag geantwoord: “de maatregel voert geen onderscheid/discriminatie tussen vrouwen en mannen in”, of “geen verschil in behandeling tussen mannen en vrouwen” of eenvoudiger “geen onderscheid”. Behalve het feit dat ze niet ingaan op de gestelde vragen, lijken deze antwoorden aan te geven dat voor deze auteurs een regelgeving enkel impact op de gelijkheid van vrouwen en mannen kan hebben als deze expliciet enkel op één geslacht gericht is, zonder daarbij rekening te houden met de begrippen indirect onderscheid en indirecte discriminatie zoals die werden gedefinieerd in de wet van 10 mei 2007²⁷. Thema 3 van de RIA heeft echter net als doelstelling om duidelijk te maken dat maatregelen die op dezelfde manier van toepassing zijn op vrouwen en mannen toch verschillende effecten kunnen hebben op vrouwen en mannen, afhankelijk van hun respectievelijke verschillende situaties.

Er zijn echter enkele zeldzame gevallen van RIA's die op correcte manier de (positieve) impact hebben aangetoond van een maatregel op de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Voorbeeld

De RIA met betrekking tot het koninklijk besluit houdende regeling van de cumul van onderbrekingsuitkeringen in de privésector met een overgangsuitkering : vanwege de verschillen die bestaan tussen vrouwen en mannen inzake tijdskrediet (77% van de voltijdse tijdskredieten en 63% van de deeltijdse tijdskredieten)

²⁶ Naast deze inventaris publiceert het Instituut op gezette tijden een stand van zaken van de situatie van vrouwen en mannen in België op basis van bestaande naar geslacht uitgesplitste statistieken (*Vrouwen en mannen in België. Genderstatistieken en genderindicatoren*). De inventaris en deze stand van zaken zijn beschikbaar op de website van het Instituut. Hoewel ze niet exhaustief zijn, bewijzen deze documenten dat een groot aantal naar geslacht uitgesplitste gegevens geproduceerd worden en bruikbaar zijn voor de RIA.

²⁷ Cf. artikel 5 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen (B.S. van 30 mei 2007). Art. 5. Voor de toepassing van deze wet verstaat men onder: 7° indirect onderscheid: de situatie die zich voordoet wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen van een bepaald geslacht, in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen; 8° indirecte discriminatie: indirect onderscheid op grond van het geslacht dat niet gerechtvaardigd kan worden op grond van de bepalingen van titel II.

worden door vrouwen genomen) en de overlevingspensioenen (98,7% van de begunstigden van de overlevingspensioenen zijn vrouwen), zal de mogelijkheid om onderbrekingsuitkeringen in het kader van tijdskrediet te cumuleren met een overgangsuitkering een positieve impact hebben op de verzoening van privé- en professioneel leven van deze doelgroep, op de verdergezette aanwezigheid op de arbeidsmarkt, op hun toegang tot inkomsten en dus op de gelijkheid van vrouwen en mannen. Er moet echter wel verduidelijkt worden dat deze maatregel minder positieve gevolgen kan hebben op het niveau van de carrières en dus op de toegang van de betrokken personen op het rustpensioen.

Bovendien werd thema 3 van de RIA vaak niet correct gerealiseerd voor andere maatregelen die mogelijk een positieve impact hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen (bevordering van de arbeid in de non-profitsector, arbeidsduur van het personeel van de hulpverleningszones, verhoging van de werkbonus, voordelen verbonden aan de zwaarte van het beroep van verpleegkundige).

Conclusies

De gelijkheid van mannen en vrouwen is een basisbeginsel, vastgelegd in de Grondwet. Het thema 3 van de RIA komt voort uit de wil van de wetgever om de gelijkheid van vrouwen en mannen in de maatschappij te versterken door het evalueren van de impact van ontwerpen van wetgeving op de respectievelijke situatie van vrouwen en mannen.

De kwaliteit van de antwoorden is globaal gezien ontoereikend, voornamelijk vanwege het gebrekkige gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken waarmee de situatieverschillen tussen mannen en vrouwen kunnen worden vastgesteld en waarschijnlijk het gebrek aan aandacht voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Er moeten dus inspanningen geleverd worden om het aanmaken en het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken op federaal niveau te verbeteren en om het nut van de impactevaluatie en de belangrijkheid van de thema's waarop deze betrekking heeft uit te leggen.

Aanbevelingen:

- *De auteurs van regelgeving (administraties en beleidscellen) sensibiliseren wat betreft het nut van de RIA en hen opleiden omtrent de uitvoering ervan.*
 - *Systematiseren van het gebruik van naar geslacht uitgesplitste statistieken door de auteurs van regelgeving en informatie inwinnen over het bestaan van naar geslacht uitgesplitste statistieken (via de helpdesk).*
 - *Bevorderen van de productie van naar geslacht uitgesplitste statistieken binnen de federale departementen.*
 - *Versterken van de verspreiding en beschikbaarheid van de bestaande naar geslacht uitgesplitste statistieken.*
-

4. Gezondheid

Het rechtstreekse effect op dit thema is geregeld en op juiste wijze geïdentificeerd. De onrechtstreekse effecten op de gezondheid (vb. gezondheidsdeterminanten) lijken echter niet steeds gemakkelijk te achterhalen door de auteurs. Ook relaties met andere thema's lijken moeilijk vast te leggen (effectiviteit van de rechten enz.)

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, en van artikel 13 van de wet van 27 december 2012 tot invoering van de elektronische registratie van aanwezigheden op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen identificeert duidelijk de rechtstreekse impact op de gezondheid (het vermijden van arbeidsongevallen) en de kwaliteit van de arbeid. De RIA identificeert eveneens de mogelijkheid tot het bestrijden van zwartwerk, maar toont geen potentiële impact op de gelijkheid van kansen, hoewel het bijvoorbeeld wel betrekking heeft op de effectiviteit van de rechten op het vlak van welzijn op het werk. De impact op de overheden is evenzo juist geïdentificeerd maar zou verder moeten worden onderzocht, in het bijzonder met betrekking tot de behoefte aan personeel om een databank van de verstrekte gegevens op te stellen en zo de efficiëntie van de maatregel te waarborgen.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt brengen van stoffen geproduceerd in nanoparticulaire toestand is op een groot aantal vlakken volledig. Het voorwerp van het besluit heeft daarbij in de eerste plaats de bescherming van de volksgezondheid tot doel. Daarnaast is de potentiële impact op de arbeidsomstandigheden en ook op de bescherming van de consument geïdentificeerd. Niettemin zou het alsnog interessant zijn de potentiële effecten op de natuurlijke hulpbronnen, die hier niet zijn geïdentificeerd, te onderzoeken.

5. Werkgelegenheid

Er is geregeld een effect op dit thema geïdentificeerd door de opstellers, die overigens gebruik lijken te maken van de trefwoorden om de potentiële, positieve of negatieve effecten te omschrijven. Het blijkt echter gemakkelijker om de potentiële impact te behandelen op de tewerkstellingsgraad dan op de kwalitatieve aspecten van de werkgelegenheid (arbeidsomstandigheden, kwaliteitsvolle banen, enz.).

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van regelgeving inzake de uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen identificeert duidelijk een positief effect op de gelijke behandeling van al de jongeren in diverse stelsels van alternerend leren. Een meer gelijke behandeling is dus gewaarborgd. Bovendien zijn ook de onrechtstreekse gevolgen voor de toegang tot gezondheidszorg (uniforme voorwaarden voor de toegang tot en het behoud van rechten), de werkgelegenheid (verbeteren van de toegang tot de arbeidsmarkt), en bijgevolg de economische ontwikkeling (jongeren met een betere beroepskwalificatie enz.) correct geïdentificeerd.

De RIA van een ontwerp van regelgeving betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen dat gericht is op het transparanter en begrijpelijker maken van de kredietovereenkomsten identificeert de potentiële effecten op het creëren van werkgelegenheid, alsook een positieve impact op de kansarmoedebestrijding (zonder daarbij echter de schuldenlast te vermelden bijv.) of op de economische ontwikkeling, en wel via een potentiële groei van de activiteit van de kmo's, waardoor ook investeringen zouden toenemen naar aanleiding van nieuwe leningen.

6. Consumptie- en productiepatronen

Het identificeren van een potentieel effect op dit thema lijkt moeilijk te omvatten door de auteurs. De behandelde onderwerpen zijn talrijk en uiteenlopend. Niettemin zijn de gevolgen voor de doelgroep van consumenten bijvoorbeeld vaak correct geïdentificeerd. Dit is niet het geval voor het doeltreffend gebruik van hulpbronnen. Bovendien lijkt het moeilijk om een transversale analyse uit te voeren die verbanden legt met andere thema's (bijv. met het volgende thema van economische ontwikkeling, waaronder ook productiviteit en bevoorradingszekerheid van hulpbronnen vallen) of die de kwestie van externaliteiten zou onderzoeken.

Voorbeelden

De RIA van een wetsontwerp betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer identificeert duidelijk het positieve effect op de bescherming van de rechten van de consumenten (zie ook thema sociale cohesie).

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers identificeert duidelijk het positieve effect op de bescherming van de consumenten. Bovendien identificeert het ook de indirecte gevolgen van de regelgeving voor de investeringen. De bijdrage voor de jaarlijkse rechten zal namelijk lager liggen, waardoor de toepassingen op grotere schaal kunnen worden geïntroduceerd. Tot slot is eveneens een positief verband gelegd met de overheid, daar de voorgestelde wijziging het evaluatieresultaat van het huidige systeem en de aanbevelingen van de Ethische Commissie wil integreren. Dit zal het systeem makkelijker toepasbaar maken.

De RIA van een wetsontwerp inzake verzekeringen identificeert duidelijk de positieve gevolgen voor de bescherming van de consumenten. De geïdentificeerde potentiële effecten op de armoedebestrijding of de gelijke kansen worden echter niet voldoende toegelicht; dezelfde zin wordt er systematisch gekopieerd. Bovendien zou de positieve impact op de economische ontwikkeling (markttransparantie enz.) of de overheden (verduidelijking van de bevoegdheidsverdeling) nader moeten worden toegelicht. Het voorwerp van de regelgeving handelt namelijk over de noodzaak tot vereenvoudiging van de huidige wetgeving en tot verduidelijking van de rol van overheidsinstanties zoals de Nationale Bank van België of de FSMA.

7. Economische ontwikkeling

De auteurs lijken geen moeilijkheden te hebben ondervonden in het identificeren van de rechtstreekse (gerelateerd aan het voorwerp van de regelgeving) impact op dit thema, zelfs als dit thema elementen van uiteenlopende aard omvat zoals de werking van de markt of de factoren gerelateerd aan de productie van goederen en diensten. De (onrechtstreekse) systeemrelaties met andere aspecten lijken echter moeilijker te omvatten, zoals de relatie met het thema consumptie- en productiepatronen of investeringen bijvoorbeeld. Tot slot kunnen we hier nog de vraag vermelden van de deskundigen van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie om de risico's van productieverplaatsing toe te voegen aan de trefwoorden.

Voorbeeld

De RIA van een wetsontwerp houdende wijziging van Boek XVII van het Wetboek van economisch recht wat betreft de beoefenaars van een vrij beroep vermeldt op volledige wijze de eventuele effecten op de economische activiteit: de omzetting van de Europese normen zou de informatieverplichtingen van de beoefenaars van vrije beroepen harmoniseren (en zo bijdragen tot het wegnemen van de belemmeringen voor de vrije dienstverlening). Bovendien reguleert het ontwerp de handelwijzen van de vrije beroepen niet alleen m.b.t. de consumenten, maar eveneens m.b.t. andere professionals, beoefenaars van vrije beroepen of ondernemingen, wat een invloed heeft op de toegang tot en de transparantie van de markt. Er is tevens een impact geïdentificeerd op de bescherming van de consumenten m.b.t. personen die een vrij beroep uitoefenen.

8. Investeringen

De eventuele (rechtstreekse en onrechtstreekse) effecten op dit thema zijn over het algemeen correct geïdentificeerd. Niettemin blijft er onduidelijkheid bestaan omtrent de aard van de investering: publiek of privaat. De aandacht gaat overigens voornamelijk naar de potentiële investeringscapaciteit.

Voorbeelden

De RIA van een wetsontwerp betreffende de Tax Shelter-regeling ten gunste van audiovisueel werk vermeldt op volledige wijze de eventuele effecten op de investeringen zonder die daarbij echter uit te werken. De relaties met de andere thema's worden daarentegen wel aangetoond. De RIA vermeldt in dit verband een potentiële impact op de werkgelegenheid, aangezien er werkposten verloren zouden kunnen gaan zonder de Tax Shelter, alsook een impact op de economische ontwikkeling, die gerelateerd is aan de mobilisering van ongeveer 700 miljoen euro voor de ontwikkeling van de audiovisuele sector, en een impact op de overheden dankzij de verbetering van de organisatie. De toelichtingen zijn echter op beperkte wijze meegedeeld, wat de politieke besluitvorming ook slechts in beperkte mate ten goede zal komen.

De RIA handelt over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering in de sector elektronische communicatie van artikel 13 van de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren. Het besluit bepaalt de basisinhoud van het beveiligingsplan dat de exploitant van een kritieke infrastructuur dient uit te werken. De potentiële effecten zijn geïdentificeerd maar niet volledig. De beveiligingsplannen zouden ook bijvoorbeeld toegang tot informatie kunnen waarborgen (onder het thema gelijke kansen). Bovendien, als de potentiële impact op de investeringen aan de ene kant als positief wordt beschouwd (beveiliging en bescherming van de kritieke infrastructuren in de sector), zal dit aan de andere kant ook kosten met zich meebrengen voor de economische actoren. Deze zijn echter niet vermeld.

9. Onderzoek en ontwikkeling

De potentiële impact op dit thema lijkt correct geïdentificeerd maar slechts beperkt uitgewerkt te zijn door de auteurs. Bovendien identificeren slechts weinig van de RIA's een impact op dit thema, terwijl er toch potentiële correlaties kunnen bestaan met de thema's economische ontwikkeling of investeringen.

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WIB 92 op het stuk van de belastingvrijstelling van prijzen en subsidies, betaald of toegekend aan geleerden, schrijvers of kunstenaars voorziet de toevoeging van een instelling aan de huidige lijst. Hoewel de impact hiervan zeker beperkt is, vermeldt de RIA geen enkele impact op geen enkel thema. In het onderhavige geval zou toch een potentiële impact moeten worden geïdentificeerd op het thema onderzoek en ontwikkeling, in die zin dat de maatregel de verspreiding van kennis wil bevorderen en bijgevolg ook meer mogelijkheden biedt voor onderzoek en ontwikkeling.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit inzake energie identificeert een hele reeks aan potentiële effecten waarbij in het bijzonder het feit dat de verworven investeringen gebruikt kunnen worden voor onderzoek en ontwikkeling in projecten die gerelateerd zijn aan energieopslag.

10. KMO

Verscheidene KMO-Testen worden op een oppervlakkige manier uitgevoerd, teneinde te beantwoorden aan de minimale eis van volledigheid. Zij hebben bijgevolg slechts weinig toegevoegde waarde. Hieronder zetten wij kort de belangrijkste tekortkomingen uiteen, waargenomen tijdens de beschouwde periode.

De elementen in de kwantitatieve antwoorden (vraag 1) zijn soms ontoereikend

Het kwantitatieve luik van de KMO-Test (vraag 1) is veel te vaak te snel afgehandeld door de auteurs van de impactanalyses. Bepaalde auteurs vermelden een afwezigheid van de gegevens, terwijl de kwantitatieve elementen gepresenteerd zijn in de bijlagen van het ontwerp van reglementering.

Voorbeelden

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging, wat betreft de leerlingen, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994. → De RIA verschaft geen informatie over de ondernemingen die jongeren tewerkstellen in het kader van alternerend leren. Zijn hierover geen statistieken beschikbaar?

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende het bijhouden van een register voor werktijdregeling in de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor het hotelbedrijf ressorteren. → De RIA levert geen enkele statistiek aan, terwijl deze gemakkelijk toegankelijk zijn.

Zelfstandigen zijn ook ondernemingen

De auteurs vergeten soms dat bepaalde zelfstandigen hun activiteit uitoefenen in de hoedanigheid van onderneming natuurlijk persoon.

Voorbeelden

Ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de hervorming van het overlevingspensioen en van de overgangsuitkering in de pensioenregeling voor zelfstandigen.

Ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 5 van de wet van 21 december 2012 houdende wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen, met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en houdende vaststelling van een overgangsregeling met betrekking tot de hervorming van het vervroegd rustpensioen voor zelfstandigen.

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van artikel 107 van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

→ In deze 3 dossiers ontlopen de auteurs de KMO-Test want ze beschouwen zelfstandigen niet als ondernemingen. De positieve impact is nochtans aanzienlijk. Een herwaardering van het sociaal statuut van de zelfstandigen doet de aantrekkelijkheid ervan toenemen en heft een belemmering op met betrekking tot het oprichten van een onderneming.

Bepaalde auteurs van reglementering vullen thema 10 kmo's slechts gedeeltelijk in

Bepaalde auteurs beantwoorden slechts de eerste twee vragen van de KMO-Test, terwijl ze nochtans potentiële negatieve impacten identificeren. Anderen beschrijven enkel de positieve aspecten van hun reglementering. De vragen 3, 4, en 5 van het thema 10 hebben bijgevolg een betrekkelijk lage respons.

Voorbeeld

Ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 22 van de wet houdende uitvoering van het Pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance. → De RIA vermeldt een negatieve impact. Het was dus noodzakelijk om de verdere vragen van thema 10 KMO te beantwoorden.

Sommige auteurs van reglementering vullen thema 10 KMO helemaal niet in

In deze laatste situatie, wordt de KMO-Test genegeerd door de auteur van de RIA. Soms heeft de reglementering duidelijk geen betrekking op de KMO. Een eenvoudig antwoord in deze zin had volstaan om het uitdrukkelijk te vervolledigen (zie voorbeelden hieronder).

Voorbeelden

Zesde Staatshervorming – Doelgroepverminderingen. – Afwijking voor APE. [a] Ontwerp van wet "houdende aanpassingen van de vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid ten gevolge van de 6^e staatshervorming" – voorstel tot vervanging van artikel 8. [b] Ontwerp van koninklijk besluit "tot

wijziging van het koninklijk besluit van 18 juli 2002 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profit sector en van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen".

Ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 74 van de programmawet van 27 december 2012.

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen, en van het koninklijk besluit van 24 maart 2009 tot regeling van de invoer, de doorvoer en de uitvoer van radioactieve stoffen voor wat betreft vrijstelling van het gebruik van beperkte hoeveelheden van radioactieve stoffen in consumptiegoederen.

Ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 11 van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, tot berekening van de boete.

KMO Test correct ingevuld

Bepaalde auteurs slagen er evenwel in om correct de KMO aspecten van hun reglementering te formuleren. Wij vermelden hier enkele KMO testen die op een juiste wijze gerealiseerd werden.

Voorbeelden

Ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 juli 1985 tot uitvoering van Afdeling 6 - Toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers - van Hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen. → De RIA geeft duidelijke en bondige antwoorden. De auteur geeft een kort gedetailleerd overzicht van het betroffen statistische universum en identificeert op correcte wijze de potentiële impacten.

Voorontwerp van wet houdende invoeging van Boek XIV "Marktpraktijken en consumentenbescherming betreffende de beoefenaars van een vrij beroep" → Hoewel de cijfergegevens door de auteur doorgegeven weinig nauwkeurig zijn, onderscheidt deze RIA zich door een nauwkeurige identificatie van de verschillende impacten evenals van hun proportionaliteit.

Aanbevelingen:

- *De communicatie laten doorstromen tussen de juridische diensten en de diensten die de informatie bevatten zowel kwantitatief als kwalitatief.*
 - *De departementen aansporen om hun statistieken per grootteklasse van onderneming uit te splitsen.*
 - *Eventueel, verscheidene KMO statistieken centraliseren op één webpagina.*
 - *De steun aan kleine en middelgrote ondernemingen is essentieel voor het goed functioneren van de Belgische economie. Wij raden aan om een interdepartementale KMO-werkgroep op te richten in navolging van de expertengroepen ter ondersteuning van de andere thematieken van de RIA.*
-

11. Administratieve lasten

Zoals hierboven beschreven, zijn de elementen die de auteur moet verstrekken exact dezelfde als die die het mogelijk maken om de vermindering of de toename van de administratieve lasten te meten. Aangezien de DAV de informatie kan ophalen bij de uitvoerende diensten, na de beslissing, betekent dat dat die er wel degelijk over beschikken.

We veronderstellen dat de uitvoerende diensten niet vaak worden geraadpleegd wanneer nieuwe regelgeving wordt opgesteld. Er lijkt dus een gebrek aan bruggen tussen de juridische diensten en de uitvoerende diensten.

Hoewel de meeste informatie wel “ergens” bestaat, blijven de antwoorden summier en oppervlakkig, alsof de praktische uitvoering slechts van ondergeschikt belang is en men daar later wel zal over nadenken.

Exemples

De RIA betreffende een voorontwerp van wet houdende de inwerkingtreding en de uitvoering van sommige bepalingen van het Wetboek van economisch recht, met betrekking tot de afronding van betalingen in euro vermeldt wel degelijk een positieve impact op het verbruik, maar niet de impact op de administratieve lasten. De DAV heeft nochtans de vermindering van de administratieve lasten voor de kleinhandelaars en grootwarenhuizen berekend.

In de RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de algemene voorwaarden waaraan de banken voor menselijk lichaamsmateriaal gaat de auteur volledig voorbij aan punt 11. De uitbaters van biobanken hebben evenwel de verplichting om zich te registreren, om de twee jaar een verslag op te stellen en te beschikken over nauwkeurig traceerbaarheidsmateriaal.

De RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de procedures, termijnen en voorwaarden waaronder de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen tegemoetkomt in de kosten van radiofarmaceutische producten staat vol met toepassingen, waardoor men de versterking van de procedure kan begrijpen (lijst, prijs, terugbetalingsbasis etc.), uitbreiding van de aan de procedure onderworpen producten, waardoor verhoging van de algemene administratieve lasten... Men kan ook vermoeden dat er een niet-vermelde impact is op de investeringen en het wetenschappelijk onderzoek, op de overheid.

In verband met een voorontwerp van wet betreffende de inkomstenbelastingen 1992 met als doel een automatische uitwisseling van financiële inlichtingen tussen België en een andere Staat te garanderen vermeldt de RIA dat de financiële dienstverleners de belastingadministraties een common reporting standard moeten bezorgen, maar analyseert die niet, noch de relatie met de klanten. De informatie-uitwisseling tussen de instellingen is geen administratieve last (de auteur haalt zijn rol en de gevolgen voor particulieren door elkaar). Geen enkele analyse van de groep financiële dienstverleners in rubriek 10.

De RIA betreffende een voorontwerp van wet houdende de Boek XI "Intellectuele eigendom" van het Wetboek van economisch recht vermeldt wel de verlichting van de procedure voor het verkrijgen van een Europees octrooi, maar maakt er geen verduidelijkende analyse van; ze maakt ook geen melding van de impact op de overheid, noch op de kmo's, noch op onderzoek en ontwikkeling.

In de RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit houdende invoeging van Boek XIV 'Marktpraktijken en consumentenbescherming betreffende de beoefenaars van een vrij beroep' worden de statistieken van deze groep micro-ondernemingen vermeld (bron?), maar de administratieve lasten worden helemaal niet beschreven.

In de RIA betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 194ter van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 betreffende de Tax Shelter-regeling ten gunste van audiovisueel werk worden de administratieve lasten niet geëvalueerd, omdat er 'momenteel geen info is'. Nochtans zal later een subsidiëringsprocedure worden voorbereid (raamovereenkomst, goedkeuring-formulier). De RIA zou de procedure moeten beschrijven ten tijde van het opstellen van de wet, om de last te meten en eventueel te verminderen. (De impact op de potentiële werkgelegenheid, de investeringen, de economische ontwikkeling en de overheid wordt daarentegen wel vermeld. De nieuwe formule van het Tax Shelter-stelsel zal worden omkaderd door een beter georganiseerde cel voor een betere controle.)

In de RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van artikel 17 van de wet houdende uitvoering van het Pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance en van artikelen 275/8 en 275/9 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (vermindering van de btw op elektriciteit en

vermindering van de loonlasten in specifieke zones) worden de administratieve lasten niet geëvalueerd omdat de ondernemingen 'niet betrokken zijn'. Nochtans is het thema kmo's wel ingevuld, aangezien het KB betrekking heeft op twee elementen die rechtstreeks voor de ondernemingen bedoeld zijn.

De RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 464/4, § 1, van het Wetboek van strafvordering vermeldt de administratieve lasten voor de burgers en ondernemingen die onderworpen zijn aan het onderzoek van de vermogenssituatie en vermeldt positieve en negatieve gevolgen voor de overheid (zonder enige verduidelijking). NB. De Raad van State was van mening dat de vrijstelling voor zelfregulering van de federale overheid niet kon worden ingeroepen en eiste dat de wetgever een RIA uitvoerde voor de tweede lezing van het dossier in de Ministerraad.

De RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit houdende de werkloosheidsreglementering betreffende de procedure elektronische controlekaart vermeldt de 'mogelijkheid tot elektronisch versturen van de gegevens die de sociaal verzekerde moet meedelen aan de RVA'. Alle details zijn bekend, en toch worden in de rubrieken armoede, sociale cohesie en tewerkstelling zeer bondig de positieve effecten vermeld. Het product wordt op de website van de RVA echter aangeprezen met de volgende elementen: [a] snellere berekening en betaling van de volledige werkloosheidsuitkering → er is dus wel degelijk een impact op de RVA (thema 21: overheid); [b] integrale opname van alle andere belangrijke gegevens op uw digitale controlekaart; [c] geen risico op verlies van de controlekaart; [d] overal toegang tot de e-C3 (voor zover aan de technische voorwaarden is voldaan); [e] geen eventuele portkosten meer bij het versturen van de controlekaart.

In tegenstelling tot deze voorbeelden, overloopt de RIA betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (elektronische maaltijdcheques) alle thema's en haalt in het bijzonder de vermindering van de administratieve lasten aan die werd berekend door de DAV op verzoek van de stakeholders.

Aanbevelingen:

- *Systematisch de uitvoerende diensten en/of overheden om bijkomende informatie vragen, zoals dat het geval is wanneer er een parlementaire vraag wordt gesteld die betrekking heeft op meerdere overheden of zelfs ondernemingen.*
 - *Verwijzen naar de andere verwante ontwerpregelgeving of dossiers om een coherentie visie te geven → een rubriek toevoegen op de identificatiefiche.*
 - *De DAV vragen om een eerste impactanalyse van de administratieve lasten uit te voeren.*
 - *De DAV maakt tegelijk een raming van de impact van het papier- en CO2-verbruik, die ook op verzoek beschikbaar is.*
-

12. Energie

De potentiële impact op dit thema lijkt correct te zijn geïdentificeerd door de auteurs, hoewel de onrechtstreekse effecten niet steeds duidelijk zijn aangetoond (bijvoorbeeld op de thema's investeringen of hinder).

Voorbeelden

De RIA van een wetsontwerp inzake energie identificeert een hele reeks aan potentiële effecten. Naast de eventuele effecten op het voorwerp van de regelgeving zelf vermeldt de RIA nog de potentiële impact op de verbetering van de bevoorradingszekerheid, van de stabiliteit van het net en van de energiemix. De

stelsystemrelaties met andere thema's zijn eveneens op volledige wijze geïdentificeerd. Zo zouden de verworven investeringen kunnen worden gebruikt voor onderzoek en ontwikkeling in projecten die gerelateerd zijn aan energieopslag.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen identificeert duidelijk de potentiële, positieve effecten op het energithema en op een reeks aan verbonden thema's (investeringen, economische ontwikkeling, klimaatverandering). Er wordt echter geen nadere uitleg gegeven, o.a. over de transversale verbanden tussen de thema's.

13. Mobiliteit

De potentiële impact op dit thema lijkt over het algemeen correct geïdentificeerd te zijn door de auteurs, zelfs als de onrechtstreekse effecten daarbij niet altijd geïdentificeerd zijn (werkgelegenheid, hinder, enz.).

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van het bedrag van de passagiersvergoeding Diabolo toont zowel een positief als een negatief effect voor de mobiliteit. Het positieve effect wordt nader omschreven als een levensvatbare, publiek-private partnerschap. Het potentiële, negatieve effect met betrekking op de heffing en verhoging van de vergoeding wordt echter niet nader omschreven (speelt hier bezorgdheid over een vermindering van het aantal passagiers, die een ander, goedkoper transportmiddel zullen verkiezen?). De RIA identificeert evenwel correct een negatieve impact op de kansarmoedebestrijding, aangezien het een impact zal hebben op alle reizigers zonder onderscheid te maken.

De RIA handelt over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de inning en de consignatie van een som bij het vaststellen van sommige inbreuken inzake het vervoer over de weg. Het ontwerp wil sociale dumping in de wegtransportsector bestrijden. De potentiële impact op de werkgelegenheid is duidelijk geïdentificeerd maar de uitleg heeft veeleer betrekking op het gevolg voor de economische ontwikkeling en in het bijzonder voor de goede werking van de markt. De RIA kon echter nog vervolledigd worden door de impact te vermelden op de werkgelegenheid in de transportsector, in het bijzonder m.b.t. het aanbod van wegen of de veiligheid, alsook door eventueel het verband te leggen met de arbeidsomstandigheden en de effectiviteit van de rechten.

De RIA van een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer vermeldt een positieve impact op de verkeersveiligheid dankzij de bevordering van de grensoverschrijdende uitwisseling van informatie inzake verkeersovertredingen in Europa. De impact op de overheid is eveneens aangetoond.

14. Voeding

De ontwerpen van regelgeving van de hier behandelde periode hebben weinig betrekking op dit thema. Bovendien lijkt het niet altijd gemakkelijk om eventuele correlaties te ontdekken met andere thema's zoals gezondheid of productiepatronen, of om de interrelaties tussen de thema's te preciseren.

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor varkens en tot vaststelling van de toelatingsvoorwaarden voor varkensbedrijven identificeert de potentiële effecten gerelateerd aan het voorwerp en legt systemische verbanden met andere thema's (positieve impact op de economische ontwikkeling dankzij de financiële lastenverlaging voor de sector, en op de veiligheid van voeding dankzij de optimalisering van de traceerbaarheid van varkens). Bepaalde effecten zijn echter

niet geïdentificeerd, zoals de impact op de gezondheid, terwijl voeding evenwel een determinant is van gezondheid.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende levensmiddelenhygiëne legt expliciet het verband met de gezondheid en met de economische ontwikkeling in die zin dat de reglementering gericht is op het verbeteren van de informatie en de bescherming van de consument.

15. Klimaatverandering

De impact op dit thema lijkt juist en volledig omschreven te zijn door de auteurs, zelfs als de identificatie van de onrechtstreekse effecten niet altijd gemakkelijk lijkt en de uitleg vaak erg beknopt is.

Voorbeelden

De RIA van een wetsontwerp inzake energie identificeert een hele reeks aan potentiële effecten. Naast de effecten op het voorwerp van de regelgeving zelf, vermeldt de RIA nog de potentiële impact op de verbetering van de bevoorradingszekerheid, van de stabiliteit van het net en van de energiemix, en wordt ook de bijdrage aan de strijd tegen de uitstoot van broeikasgassen uitgewerkt. Overigens werd er ook een "tijdelijke en plaatselijke" negatieve impact geïdentificeerd op de biodiversiteit, alsook een impact op het zeezicht.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen identificeert duidelijk de potentiële, positieve effecten op het thema van klimaatverandering maar werkt geen uitleg uit, o.a. over de transversale verbanden tussen de thema's.

16. Natuurlijke hulpbronnen

Gezien de aard van de regelgevingen van de hier behandelde periode zijn er maar weinig potentiële effecten op dit thema geïdentificeerd. Complementariteit met de trefwoorden die gebruikt worden onder de thema's biodiversiteit, consumptie- en productiepatronen of economische ontwikkeling zou het begrip van de onderlinge correlaties kunnen bevorderen en zou dus onderzocht moeten worden.

Voorbeelden

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de energie-efficiëntie-eisen in het kader van bepaalde overheidsopdrachten betreffende de verwerving van producten, diensten en gebouwen identificeert een potentieel, positief effect op de uitstoot van broeikasgassen en bijgevolg op de klimaatverandering. De RIA identificeert ook daaraan verbonden potentiële gevolgen, zoals een efficiënter beheer van de natuurlijke hulpbronnen (fossiele grondstoffen), en effecten op luchtkwaliteit, gezondheid, investeringen (dus normaal gezien ook op economische ontwikkeling, wat hier echter niet vermeld is), en werkgelegenheid.

De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor energieopslag in de zeegebieden identificeert meerdere potentiële, positieve effecten en heeft rekening gehouden met de potentiële visuele hinder.

17. Buiten- en binnenlucht

Er zijn geen potentiële effecten op dit thema geïdentificeerd in de regelgevingsontwerpen van de hier behandelde periode.

18. Biodiversiteit

Het identificeren van een potentieel effect op dit thema lijkt complex en is bovendien zelden onderzocht door de auteurs. Ook de onrechtstreekse effecten zijn zelden geïdentificeerd (het verband met projecten gerelateerd aan energie bijvoorbeeld).

Voorbeeld

De RIA van een voorontwerp van wet betreffende natuurbehoud vermeldt duidelijk de positieve impact op het behoud van de biodiversiteit maar niet de positieve impact op de overheid, hoewel de uitleg dit aspect nochtans wel aangeeft: "Het verhogen van de strafrechtelijke sancties om deze af te stemmen op de huidige wetgeving betreffende de door de handel bedreigde diersoorten (CITES), evenals de mogelijkheid een administratieve verbeurdverklaring in te stellen bij overtreding van de wet kunnen enkel eventuele overtredingen van de wet op het natuurbehoud ontraden en dus de correcte toepassing ervan verbeteren."

19. Hinder

De potentiële impact op dit thema is zelden geïdentificeerd, hoewel het nochtans een breed spectrum omvat. Bovendien zouden er correlaties met thema's zoals transport of energie kunnen worden aangetoond.

Voorbeeld

De RIA van een voorontwerp van wet betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor nucleaire controle, wat de financiering van het Federaal Agentschap voor nucleaire controle betreft, licht op pertinente wijze de potentiële impact toe op de beheersing van de risico's verbonden aan het dosimetrisch toezicht op werknemers die blootgesteld zijn aan ioniserende stralingen. Bovendien identificeert de RIA op volledige wijze de potentiële, positieve effecten op de gezondheid (gezondheidspeil van de werkers) en de werkgelegenheid dankzij de invoering van een stralingspaspoort voor de werkers die taken wensen uit te voeren in andere lidstaten van de EU. Tot slot is ook de potentiële impact op de overheid geïdentificeerd met als uitleg dat de facturatie van de bijkomende heffingen volgens het bestaande systeem zal verlopen zonder bijkomende lasten te creëren.

20. Overheid

Er is vrijwel altijd een impact op de overheid in termen van transparantie, consultatie, controle, contributie, heffingen, overdracht van bevoegdheden tussen bestuursniveaus en federale instellingen, wijziging van begunstigde(n), elektronische uitwisseling van gegevens, geschillen, enz. De adviezen van de IF getuigen alvast van enkele van deze effecten op het vlak van de begroting. Er is evenwel weinig gebruik gemaakt van deze rubriek die nochtans relatief 'gemakkelijk' in te vullen is. Bovendien zijn ook de gevolgen van een reglementering voor de openbare diensten veeleer gebrekkig vermeld.

Voorbeelden

De RIA van een voorontwerp van wet betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken identificeert duidelijk de positieve impact op de overheid en de informatie is volledig (uitwisseling van informatie, opsporing van misdrijven, samenwerking tussen de lidstaten).

Een ontwerp van koninklijk besluit voorziet in het gebruik van ondernemingsnummers voor de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden, wat gevolgen met zich zal meebrengen voor de Kruispuntbank van Ondernemingen. De RIA geeft echter geen enkele impact aan.

- De RIA van een voorontwerp van wet betreffende de grensoverschrijdende uitwisseling van informatie over misdrijven vermeldt een betere strafuitvoering dankzij het gebruik van de Kruispuntbank van de Voertuigen.
- De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende biobanken wijst op het belang van controle door het FAGG om de bescherming van de persoonsgegevens (verzenders en ontvangers) te waarborgen.
- De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de terugbetalingsprocedure voor radiofarmaceutische producten stelt de noodzaak vast voor strengere controles door het FAGG en het FANC (opstellen van lijsten, enz.) zodra er bijkomende verplichtingen worden opgelegd.
- De RIA van een voorontwerp van wet betreffende het invoeren van een opleidingsplan door ondernemingen tijdens periodes van tijdelijke werkloosheid meldt dat de ondernemingsraad moet worden geraadpleegd.
- De RIA van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de elektronische controlekaart voor werklozen toont een impact op de werklozen maar ook op de diensten die betrokken zijn bij de afgifte van de kaart.

Aanbevelingen (17 thema's duurzame ontwikkeling):

- *De begeleidingstools verbeteren: in functie van de aanvragen van sommige sectoren zou het mogelijk zijn om bepaalde sleutelwoorden aan te passen, alsook de formulering van sommige thema's van het formulier en de handleiding*
 - *In elke FOD bestaan er cellen duurzame ontwikkeling. Die cellen hebben een specifieke rol toebedeeld gekregen wat de RIA[1] betreft, ze kunnen de opstellers dus helpen de tool, de procedure of bepaalde thema's te begrijpen. Ze kunnen hen ook doorverwijzen naar de RIA-helptdesk of het IAC.*
 - *Bij grote ontwerpregelgevingen met een meervoudige potentiële impact kan de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling als uitwisselingsplatform tussen deskundigen van verschillende departementen optreden om de thema's van de RIA te dekken. De opsteller van een ontwerpregelgeving kan een beroep doen op de cel duurzame ontwikkeling om te vragen een korte vergadering te organiseren waarbij de meervoudige potentiële impact kan worden geïdentificeerd.*
-

21. Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (PCD)

Vaststellingen

In de loop van 2014 werden weinig dossiers geïdentificeerd met een impact op de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

Voorbeelden

Het ontwerp van Koninklijk Besluit²⁸ ter invoering van de betaling door vreemdelingen van een retributie tot dekking van de administratieve kosten voor de behandeling van de verblijfsaanvragen. In de RIA werd door de opsteller zelf aangegeven dat de maatregelen een rem zouden kunnen vormen op de mobiliteit van onderdanen uit ontwikkelingslanden gegeven hun doorgaans beperkte financiële middelen. Gezien de Belgische Ontwikkelingssamenwerking erop toeziet – in lijn met het internationale en Europese debat daaromtrent – om de kosten van legale arbeidsmigratie te verlagen, kan dit als voorbeeld van een relevante

²⁸ Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

nevenwerking van het ontwerpbesluit worden aangehaald. In dit specifieke geval werden ook compenserende maatregelen vermeld in de RIA, onder meer inspanningen omtrent sensibilisering en het voorzien van uitzonderingen voor kwetsbare groepen (verminderde of geen retributie). Het dossier werd neergelegd bij het IAC in december 2014, dat een opmerkingen formuleerde die vervolgens gedeeltelijk werden opgenomen.

Het ontwerp van Koninklijk Besluit ter wijziging van het Koninklijk Besluit van 16 juli 1992 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister en tot voorschrift van de inschrijving in het wachtregister van de vreemdelingen die niet beschikken over een identificatienummer van het Rijksregister en die in het huwelijk willen treden of een verklaring van wettelijke samenwoning willen afleggen. In de RIA wijst de auteur op een (zwakke) impact op burgers komende uit ontwikkelingslanden. Het dossier werd voorgelegd aan het IAC in januari 2014.

Conclusies

Algemeen dient in herinnering te worden gebracht dat beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling in deze context tot doel stelt om een eventuele impact op ontwikkelingslanden in kaart te brengen en niet op actoren van ontwikkeling zoals Niet-Gouvernementele Organisaties of wat betreft mogelijke budgettaire implicaties.

Om een effectieve bijsturing mogelijk te maken, dient een RIA daarenboven idealiter reeds bij de aanvang van een voorontwerp van wet of ontwerp van Koninklijk Besluit te worden meegenomen in het proces en niet pas op het moment dat een afgewerkte tekst wordt voorgelegd aan de Ministerraad, wanneer de politieke arbitrage zijn beloop reeds heeft gekend.

Bij de vaststelling van het beperkte aantal RIA's in dit verband kan worden verklaard door het feit dat een aantal beleidsdomeinen met een belangrijke invloed op ontwikkeling niet worden behandeld op het niveau van de Ministerraad of behoren tot domeinen die niet onderhevig zijn aan een RIA.

- *Handel, bijvoorbeeld, is een exclusief Europese bevoegdheid, daar waar landbouw, gelinkt aan het voor PCD prioritaire thema voedselzekerheid, dan weer tot de voornamelijk gefedereerde materies behoort.*
- *Voor wat betreft de in dit kader belangrijke federale bevoegdheden, werden inzake financiën en fiscaliteit in de onderzochte periode geen dossiers geïdentificeerd met een impact op ontwikkeling. Wat betreft het thema migratie werd slechts een beperkt aantal dossiers vastgesteld (cf. supra). Inzake veiligheid en defensie zijn de meeste (voor-)ontwerpen vrijgesteld van een RIA.*
- *Bovendien werd een aanzienlijk aantal beslissingen in de onderzochte periode in urgentie behandeld tijdens de periode van lopende zaken en aldus niet onderworpen aan een RIA.*

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling blijft daarom een pertinent criterium binnen de RIA omdat het de identificatie van dossiers toelaat die anders aan de aandacht van de regering dreigen te ontglippen. Het belang van deze functie als 'rookdetector' mag niet onderschat worden.

Algemene conclusies

De RIA is een stap in de richting van meer efficiëntie en transparantie van de regelgevende actie. In de formule die de Belgische wetgever heeft gekozen ingevolge pragmatische compromissen, is de RIA beknopt en gemakkelijk uit te voeren, aangezien dat de voornaamste vereiste was. De RIA is dus niet onoverkomelijk voor de opstellers van de regelgeving. We zouden eerder zeggen dat ze niet diepgaand en dwingend genoeg is op het vlak van kwaliteit.

De hervorming die in 2013 werd doorgevoerd, heeft op zijn minst een aantal voordelen. Het integreren van de tests heeft niet enkel gezorgd voor de groepering van de vooraf bestaande (Kafka- en DOEB-test) of te creëren tests, maar ook voor de standaardisering van de benaderingen, de vereenvoudiging van de procedure en de verdieping van bepaalde thema's. De noodzakelijke tools zijn online beschikbaar (formulier en handleiding). De gepersonaliseerde hulp via de helpdesk of de interdepartementale netwerken is gecentraliseerd. De kwaliteit van de RIA's wordt versterkt dankzij een controle door het IAC op aanvraag.

Het toepassingsgebied werd opnieuw bepaald en toegespitst op de ontwerpregelgevingen die voor overleg aan de Ministerraad worden voorgelegd. Hoewel de Raad van State van mening was dat een criterium op basis van de inhoud van de ontwerpen meer in overeenstemming zou zijn geweest met de OESO-aanbevelingen, heeft dit criterium het voordeel dat het rechtszeker en precies is, waarbij afstand wordt genomen van de – meer willekeurige – prescreening van de “aanzienlijke” impact van de ontwerpregelgevingen van de regering. Een groot aantal dossiers is door de wet zelf al vrijgesteld en uitgezonderd van de verplichting.

Tijdens de eerste maanden waarin de hervorming werd toegepast, waren de vereisten uiteengezet door de wetgever evenwel niet of amper bereikt. Het klimaat op het einde van de legislatuur was niet gunstig voor de uitvoering van de RIA, en bovendien ze op 1 januari 2014 in werking is getreden, zonder overgangperiode met de vooraf bestaande verplichtingen (Kafka- en DOEB-test). Tijdens die periode werd de agenda van de MR immers elke week voller.

We hebben opgemerkt dat de auteurs zich buiten de procedure houden en maar zelden expliciet inspelen op de analyse van de potentiële impact. Ze doen niet vaak genoeg een beroep op de hulp van de helpdesk, de handleiding of de interdepartementale netwerken, die veruit onderbenut blijven. De “deelnemende partijen” aan de regelgeving maken nog geen gebruik van de RIA's in het kader van hun interventies.

De meeste kritiek gaat naast het feit dat er een overvloed aan regelgevingen is, ook over de belabberde kwaliteit ervan en dus de te hoge kost. Kunnen de impactanalyses de regelgeving verbeteren? Het antwoord van de wetgever van 2013 was proactief, voor zover de wil er is om er rekening mee te houden. Hoewel de impactanalyses verband houden met een precieze regelgeving, hebben ze niet enkel tot doel een losstaande regelgeving te verbeteren, maar wel een geheel aan maatregelen, met inbegrip van de regelgevende bepalingen die de politieke intentie vertalen op een voor ingewijden gecodeerde, gehiërarchiseerde manier die weinig toegankelijk is voor de burger. Soms kan het niet nemen van regelgeving even goed overeenkomen met een reeks net zo efficiënte maatregelen.

Concreet kan de realisatie van een RIA:

- Ofwel beknopt, elementair, simplistisch, arm aan nuttige elementen zijn. Volgens een lijst van domeinen en sleutelwoorden kan men antwoorden met “ja” en “nee” en geen echte verduidelijking geven. Dat is de minimale- en jammer genoeg ook de meest voorkomende manier om een RIA te realiseren;
- ofwel uitgebreid zijn, d.w.z. dat er alle vragen in worden gesteld m.b.t. de thema's, de elementen (feitelijke, statistische, contextuele etc.) waarover de administratie beschikt, door een beroep te doen op samenhangende diensten (bv. met de helpdesk als tussenpersoon) en op interdepartementale netwerken. Dit type RIA's zorgt er op zijn minst voor dat gevaren kunnen worden opgespoord, alsook informatiebronnen geïdentificeerd voor de andere betrokkenen bij het regelgevingsproces, de sociale partners, de parlementsleden, de groepen van het middenveld enz.

De opsteller(s) is/zijn de sleutel van de kwaliteit van de RIA. De waarde voor de opsteller zelf en de gemeenschap hangt van hem af. Bovendien veronderstelt een kwaliteitsvolle RIA een cultuurverandering binnen de organisaties. Hoe gespecialiseerder de kennis, hoe meer verbrokkeld, gekokerd en versnipperd ze wordt. De geïntegreerde RIA strekt ertoe deze verspreide kennis, ervaring en bevoegdheid te verzamelen, interdisciplinaire reflexen op te wekken door in te spelen op de nieuwsgierigheid.

De auteur is juist niet alleen aangezien er diverse tools voor hem te beschikking staan. De helpdesk - die is uitgewerkt als informatie-uitwisselingsplatform - kan een antwoord bieden bij lacunes of twijfel.

Het IAC is ten slotte jammer genoeg tussenbeide gekomen in een heel klein aantal dossiers (7) die aan het Comité waren voorgelegd. Zijn rol van multidisciplinair adviesorgaan, op het einde van de rit, verliest zijn belang indien de aanvrager de dialoog niet doortrekt, met de aanbevelingen geen rekening houdt.

Het potentieel dat het mechanisme van de geïntegreerde RIA biedt om de ontwerpen over de globale impact ervan expliciet te objectiveren, werd niet voldoende onderzocht.

Eén levensjaar is heel weinig om een evaluatie af te sluiten. Het is te vroeg om conclusies te trekken die tot een radicale hervorming zouden kunnen leiden. Het is echter niet te laat om de formules te consolideren.

Aanbevelingen

Eén jaar na de implementatie stelt het Impactanalysecomité enkele basisaanbevelingen voor die zouden bijdragen aan het versterken van de methode en het verbeteren van de kwaliteit van de RIA, bij een ongewijzigde regelgeving. Wat het Comité voorstelt, vereist immers geen wijzigingen aan de huidige wet en KB.

I. De RIA starten zodra de ontwerpregelgeving van start gaat.

In alle OESO-landen komt één hoofdgedachte terug, volgens de principes die deze organisatie naar voren schuift, zozeer gaat het om een vanzelfsprekendheid: een regelgeving wordt niet zomaar onvoorbereid of zonder algemene visie opgesteld. Hoewel de hoofdsteller weet dat hij de zaken wil verbeteren met een regelgeving, de voor- en nadelen kent die de verandering zal teweegbrengen in het domein dat hij beheert, wil dit toch niet zeggen dat hij per se alle sociale, economische en ecologische gevolgen heeft voorzien. Een multidisciplinaire aanpak is de beste garantie op een beleid met de beste slaagkansen.

Door een korte samenvatting binnen handbereik te houden bij het opstellen van het ontwerp, wordt deze globale aanpak vergemakkelijkt en kan worden geanticipeerd op kritiek. Door zich niet alle vragen uit deze samenvatting te stellen, winnen de beslissers tijd. Zij leveren enerzijds sectorale informatie aan en maken anderzijds als eerste gebruik van een integrale analyse.

Wanneer de RIA in het begin van het besluitvormingsproces wordt uitgevoerd, leidt dit niet tot vertraging in het proces. Integendeel: de RIA begeleidt het proces, verrijkt het, haalt er alle potentiële voordelen uit. Er moet koste wat het kost worden vermeden dat “wanneer de RIA niet in het besluitvormingsproces is opgenomen, de impactanalyses louter verantwoordingen van beslissingen a posteriori worden”²⁹. In deze geest zou de RIA op zijn minst aan de beleidscoördinatiegroepen moeten worden meegedeeld tijdens de eerste besprekingen.

II. Het verplichte toepassingsgebied verfijnen.

We weten dat het toepassingsgebied door een procedureel criterium wordt beperkt: de voorlegging van het ontwerp aan de Ministerraad. Bovendien bestaat er onzekerheid over de interpretatie wat betreft de vrijstellingen en uitzonderingen. Daardoor is het toepassingsgebied vatbaar voor misbruik en tegelijkertijd wordt het systeem in diskrediet gebracht. De evaluatie in het verslag roept op tot een duidelijkere communicatie om de gevallen te bepalen waarin de RIA verplicht is.

Het Comité meent dat het op dit ogenblik niet opportuun is om het verplichte toepassingsgebied uit te breiden, noch om het meer te beperken.

²⁹ Cf. OESO “Regulatory Policy and Governance”, 2012, p. 27.

Niets belet ons om bepaalde thema's te actualiseren om te beantwoorden aan de vragen van instellingen of middenveldorganisaties.

III. Beroep doen op alle studies, onderzoeken en de kwantitatieve gegevens in het betrokken domein.

De opstellers van regelgevingen zouden te rade moeten gaan bij de collega's die de regelgeving toepassen, verslag uitbrengen over de moeilijkheden bij de uitvoering ervan en de diensten die over kwantitatieve gegevens beschikken. Ze zouden ook de databank van de gepubliceerde RIA's moeten raadplegen om na te gaan of een RIA met betrekking tot een vorige regelgeving geen duidelijkheid brengt over een nieuw regelgevend dossier in hetzelfde domein, alsook de databank van de impactanalyses van de Europese Commissie wanneer de federale ontwerpregelgeving een richtlijn omzet, en dit zelfs wanneer die analyses een andere bedoeling hebben.

IV. Bij voorkeur het online formulier gebruiken.

Het invullen van het online formulier gaat sneller en vergemakkelijkt het beroep op de helpdesk en op het IAC. Het maakt de rechtstreekse samenwerking tussen co-opstellers mogelijk (zonder dat er verschillende versies via mail moeten worden gestuurd), zowel binnen eenzelfde administratie als tussen de administratie en de beleidscel van de minister. Dankzij het online formulier kan het IAC de RIA's doeltreffend opvolgen en evalueren.

Va. Een beroep doen op de helpdesk en de handleiding raadplegen.

In het formulier worden de sleutelwoorden opgesomd om de aandacht van de opsteller te vestigen op de vragen die voor elk thema moeten worden gesteld. In de handleiding, die online beschikbaar is, worden deze sleutelwoorden in de mate van het redelijke verduidelijkt. Er worden ook voorbeelden van formulieren gegeven voor de thema's 3, 10, 11 en 21. De impact van een werkloosheidsregelgeving op de werkgelegenheid kan gemakkelijk te identificeren en te ontwikkelen lijken, maar de reële impact van deze zelfde regelgeving op de economische investeringen, de gezondheid etc. is minder zeker en delicaat om uiteen te zetten.

Het beroep op de helpdesk kan bijzonder nuttig zijn voor zover de bij de RIA betrokken administraties het meest bevoegd zijn om de opsteller duidelijkheid te geven over de gevolgen van zijn initiatief voor de materies waarin ze over een eerstelijnservaring beschikken.

Vb. Een beroep doen op de helpdesk in elke fase van de uitwerking van een regelgeving, maar zo vroeg mogelijk.

De vijf administraties die verantwoordelijk zijn voor de door de RIA gedekte domeinen zouden dan de tijd hebben om de bedoeling en vervolgens ook de impact ervan te begrijpen. Ze zouden in staat zijn een beroep te doen op de leden van de interdepartementale netwerken, die de beschikbare statistieken, de studies, de relevante artikelen en andere analyses zouden kunnen onderzoeken.

Indien de helpdesk te gepasten tijde een antwoord heeft gegeven op de vragen, zal de kwaliteit van de RIA optimaal zijn en zal de opsteller ervan geen tijd verliezen.

VI. Verzoeken om controle door het Impactanalysecomité.

De controle van de RIA door het IAC is niet verplicht en weinig opstellers hebben er het eerste jaar om verzocht. Toch biedt die controle finale hulp wanneer eerder geen beroep werd gedaan op de helpdesk. De vraag om controle kan op elk moment worden ingediend, zelfs wanneer er nieuwe elementen zijn aangebracht aan de ontwerpregelgeving, na een eerste versie van de RIA.

Voorstellen:

- het verzoek om controle vroeger indienen. Hoewel een reactietijd van vijf dagen de norm is, wordt aanbevolen om het IAC de tijd te geven om met kennis van zaken te antwoorden;
- indien de middelen zijn toegekend en verworven, zou de aanhangigmaking bij het IAC verplicht kunnen worden.

VII. Ervoor zorgen dat de RIA een tool is die de beslissers in handen hebben.

Voor zover de RIA's zijn ingegeven door de professionele strengheid die eigen is aan de wetgevende functie, zouden de beslissers zich hiervan meester moeten maken in de politieke onderhandelingen om de coherentie en de coördinatie van het beleid binnen de regering te verbeteren. De beleidscoördinatiegroepen zijn in de praktijk de eerste ontvangers³⁰. Het is pas als alle beslissers de RIA's van alle ontwerpregelgevingen onderzoeken dat de algemene kwaliteit van de regelgeving en van het beleid kan worden verzekerd.

In dit stadium kan de verantwoordelijke van de regelgeving nog een beroep doen op vooraf gerealiseerde onderzoeken die beschikbaar zijn bij de administraties.

³⁰ Wat was voorzien in de vorige werkingsrichtlijnen van de Ministerraad.

VIII. De RIA's systematisch overmaken aan de betrokkenen bij het wetgevingsproces.

In dezelfde logica als aanbeveling VII heeft het meedelen van de RIA aan de Inspectie van Financiën, aan de Raad van State en aan de partners die worden verzocht te onderhandelen, als doel transparant te zijn en kostbare tijd en energie te winnen voor iedereen³¹.

IX. Een regelgevingsagenda opstellen.

Het opnemen en beheren van de regelgeving in een globale legislatuurkalender, in de marge van de beleidsnota's van de ministers en staatssecretarissen. Een regelgevingsagenda is niets anders dan de voorlopige planning van de regelgevende normen die moeten worden vastgelegd tijdens een bepaalde periode (een legislatuur, een politiek jaar etc.).

Dat is in zekere zin wat Eurtransbel momenteel doet om formeel vooruitgang te boeken in de dossiers m.b.t. de omzetting van de Europese normen in België over alle beleidsniveaus heen.

³¹ De impactanalyse over de veralgemening van de maaltijdcheques, bijna volledig overgenomen in het advies van de Nationale Arbeidsraad (2014).

Bijlagen

1. Huishoudelijk reglement van het IAC

REGLEMENT D'ORDRE INTERIEUR DU COMITE
D'ANALYSE D'IMPACT

I. DÉFINITIONS

Article 1er. Dans le présent règlement d'ordre intérieur, on entend par :

- a) "La loi" : la Loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative;
- b) "Arrêté royal" : l'arrêté royal du 21 décembre 2013 portant exécution du titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative;
- c) "Le Comité" : le Comité d'analyse d'impact visé à l'article 7 de la loi;
- d) "ASA" : l'Agence pour la Simplification Administrative instituée par l'article 40 de la loi et par l'arrêté royal du 23 décembre 1998 relatif à l'Agence pour la Simplification Administrative;
- e) "Membres" : l'ensemble des membres effectifs et suppléants désignés par les services et institutions
- f) "Secrétariat" : le secrétariat visé à l'article 4 de l'arrêté royal;

II. MISSIONS

Art. 2. Le Comité exerce toutes les compétences qui lui ont été confiées, tant par la loi que par l'arrêté royal.

1° Il établit le formulaire d'analyse d'impact.

2° Il vérifie la qualité des analyses d'impact que les auteurs de projets de texte lui soumettent.

HUISHOUELIJK REGLEMENT VAN HET
IMPACTANALYSECOMITE

I. DEFINITIES

Artikel 1. In dit huishoudelijk reglement wordt verstaan onder:

- a) "de wet": de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;
- b) "koninklijk besluit": het koninklijk besluit van 21 december 2013 houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;
- c) "Het Comité": het impactanalysecomité bedoeld in artikel 7 van de wet;
- d) "DAV": de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging zoals opgericht bij artikel 40 van de wet en bij het koninklijk besluit van 23 december 1998 betreffende de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging;
- e) "Leden": het geheel van effectieve en plaatsvervangende leden aangeduid door de diensten en instellingen;
- f) "Secretariaat": het secretariaat bedoeld in artikel 4 van het koninklijk besluit.

II. TAKEN

Art. 2. Het Comité oefent alle bevoegdheden uit die zowel door de wet als het koninklijk besluit toegekend zijn.

1° Het stelt het impactanalyseformulier op.

2° Het verifieert de kwaliteit van de impactanalyses die de opstellers van de ontwerp teksten hen voorleggen.

3° Il rédige un rapport annuel sur l'application de la loi et de l'arrêté royal.

Art. 3. Les membres du Comité exercent leur mission de vérification en toute indépendance à l'égard de l'autorité qui demande cette vérification ainsi qu'à l'égard de leur hiérarchie compte tenu de la confidentialité qui s'attache aux projets qui font l'objet d'une analyse d'impact.

III. COMPOSITION

Art. 4. Le Comité se compose de 10 membres :

- 2 représentants de l'Institut fédéral pour le Développement Durable;
- 2 représentants de l'ASA;
- 2 représentants de l'Institut pour l'Égalité des hommes et des femmes;
- 2 représentants de la Direction générale des PME au sein du SPF Economie;
- 2 représentants de la Direction Générale Coopération au Développement et de l'Aide humanitaire au sein du SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au développement.

Les désignations pour un mandat de 3 ans sont renouvelables.

IV. ORGANISATION

Art. 5. Le Secrétariat du Comité est assuré par des membres de l'ASA conformément à l'article 4 de l'arrêté royal.

Art. 6. Le Secrétariat est chargé de :

- la procédure de désignation et de renouvellement des membres;
- la transmission des demandes de vérification aux membres du Comité;
- la réception des remarques émises par les membres sur les analyses d'impact soumises à la vérification du Comité;

3° Het maakt een jaarlijks verslag op betreffende de toepassing van de wet en van het koninklijk besluit.

Art. 3. De leden van het Comité oefenen hun verificatieopdracht uit in volle onafhankelijkheid jegens de verzoekende overheid en jegens hun hiërarchie, rekening houdend met de vertrouwelijkheid van de ontwerpen die het voorwerp zijn van een impactanalyse.

III. SAMENSTELLING

Art. 4. Het Comité bestaat uit 10 leden:

- 2 vertegenwoordigers van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling;
- 2 vertegenwoordigers van de DAV;
- 2 vertegenwoordigers van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen;
- 2 vertegenwoordigers van de Algemene Directie van de kmo's binnen de FOD Economie;
- 2 vertegenwoordigers van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp binnen de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

De benoemingen voor een mandaat van 3 jaar kunnen verlengd worden.

IV. ORGANISATIE

Art. 5. Het Secretariaat van het comité wordt waargenomen door leden van de DAV overeenkomstig artikel 4 van het koninklijk besluit.

Art. 6. Het Secretariaat is belast met:

- de procedure tot benoeming en hernieuwing van de leden;
- het overmaken van de verzoeken tot verificatie aan de leden van het Comité;
- de ontvangst van de opmerkingen van de leden in verband met de impactanalyses, ter verificatie aan het comité voorgelegd;

- la production d'un rapport de vérification complet du Comité et sa transmission au demandeur;
- la publication des analyses d'impact sur le site de l'ASA;
- la coordination du rapport annuel;
- la transmission du rapport annuel au Conseil des Ministres.

V. SAISINE DU COMITÉ

Art. 7. Les demandes de vérification des analyses d'impact doivent être adressées par courrier électronique au secrétariat, en indiquant le délai souhaité, à défaut du délai de 5 jours ouvrables normal.

Si l'analyse d'impact est effectuée via le formulaire électronique du site '<http://ria-air.fed.be>', la demande est automatiquement transmise par utilisation du bouton CAI.

Art. 8. Le Comité dispose d'un délai de 5 jours ouvrables pour répondre au demandeur. Le délai commence à courir à partir du lendemain de la réception des projets de textes sur lesquels porte l'analyse d'impact accompagnant la demande.

Art. 9. Le Secrétariat envoie un accusé de réception au demandeur en lui indiquant pour quelle date le rapport de vérification sera transmis.

Art. 10. Le Secrétariat envoie aux membres du Comité la demande accompagnée de l'analyse d'impact et des textes sur lesquels portent l'analyse d'impact.

Les membres du Comité envoient leurs remarques par courrier électronique au Secrétariat au plus tard 3 jours ouvrables après réception du dossier.

Le Secrétariat rassemble les remarques et recommandations fournies par les membres du Comité et en organise la cohérence.

Si nécessaire, le Comité se réunit sur le dossier.

- de la publication van de impactanalyses op de website van de DAV;
- het opstellen van een volledig controleverslag van het comité en de overmaking ervan aan de verzoekende partij;
- de coördinatie van het jaarlijks verslag;
- het overmaken van het jaarlijks verslag aan de Ministerraad.

V. DE VRAGEN AAN HET COMITÉ

Art. 7. De verzoeken tot verificatie van de impactanalyses dienen elektronisch doorgestuurd te worden naar het secretariaat, met inbegrip van de gewenste termijn, in geval van een andere termijn dan de standaardtermijn van 5 werkdagen.

Indien de impactanalyse uitgevoerd wordt via het digitale formulier van de website '<http://ria-air.fed.be>', wordt het verzoek automatisch overgemaakt door het gebruik van de knop IAC.

Art. 8. Het Comité beschikt over een termijn van 5 werkdagen om de vragende partij te antwoorden. De termijn begint te lopen vanaf de dag na ontvangst van de ontwerp teksten waar de impactanalyse samen met het verzoek betrekking op hebben.

Art. 9. Het Secretariaat verstuurt een ontvangstbevestiging naar de vragende partij en geeft daarin aan op welke datum het controleverslag overgemaakt zal worden.

Art. 10. Het Secretariaat verstuurt het verzoek naar de leden van het Comité, samen met de impactanalyse en de teksten waarop de impactanalyse betrekking hebben.

De leden van het Comité sturen hun opmerkingen digitaal door naar het Secretariaat, ten laatste 3 werkdagen na ontvangst van het dossier.

Het Secretariaat verzamelt de opmerkingen en aanbevelingen van de leden van het Comité en bekijkt de samenhang ervan.

Indien nodig vergadert het Comité over het dossier.

Le Secrétariat envoie le rapport de vérification au demandeur et à la cellule stratégique compétente à la date indiquée dans l'accusé de réception.

Le Secrétariat envoie également le rapport de vérification aux membres du Comité.

Art. 11. Les réunions du Comité ne sont pas publiques.

VI. VERIFICATION

Art. 12. La vérification des analyses d'impact prend en compte les trois critères mentionnés dans l'arrêté royal :

1° La complétude : il s'agit de vérifier s'il a été répondu à tous les thèmes et toutes les questions du formulaire.

2° L'exactitude : il s'agit de contrôler si les réponses tiennent compte de tous les éléments connus par les autorités publiques.

3° La pertinence : en fonction des informations connues, la conclusion des thèmes (impact positifs ou négatif / pas d'impact) et des 4 analyses plus approfondies doit refléter la réalité des conséquences présumées.

Le Comité émet toute remarque justifiée au regard des trois critères de vérification et les consigne dans un rapport de vérification. Il peut également recommander de compléter le formulaire et de le modifier, notamment en cherchant à exploiter les données qualitatives et quantitatives disponibles.

VII. RAPPORT ANNUEL

Art. 13. Le Comité rédige un rapport annuel, visé à l'article 7, § 3 de l'arrêté royal, à la fin de l'année civile et le soumet au Conseil des Ministres dans les plus brefs délais.

Le rapport porte sur la mise en œuvre de la loi et de l'arrêté royal ainsi que sur la qualité des analyses d'impact effectuées durant la période couverte.

VIII. DISPOSITIONS DIVERSES

Het Secretariaat verstuurt het controleverslag naar de vragende partij en naar de bevoegde beleidscel op de datum die aangegeven is in de ontvangstbevestiging.

Het Secretariaat verstuurt het controleverslag eveneens naar de leden van het Comité.

Art. 11. De vergaderingen van het Comité zijn niet openbaar.

VI. VERIFICATIE

Art. 12. De verificatie van de impactanalyses houdt rekening met de drie criteria vermeld in het koninklijk besluit:

1° De volledigheid: er dient geverifieerd te worden of alle thema's en vragen van het formulier beantwoord werden.

2° De juistheid: er dient gecontroleerd te worden of de antwoorden rekening houden met alle elementen die gekend zijn door de overheid.

3° De pertinentie: in functie van de gekende informatie dient de conclusie van de thema's (positieve, negatieve of geen impact) en van de vier meer diepgaande analyses de realiteit van de veronderstelde gevolgen weer te geven.

Het Comité formuleert alle gegronde opmerkingen met betrekking tot de drie verificatiecriteria en de instructies in een controleverslag. Het kan bovendien aanraden om het formulier te vervolledigen en aan te passen, in het bijzonder door de beschikbare kwalitatieve en kwantitatieve gegevens nader te onderzoeken.

VII. JAARLIJKS VERSLAG

Art. 13. Het Comité stelt op het einde van het burgerlijk jaar een verslag op bedoeld in artikel 7, § 3 van het koninklijk besluit en legt het zo snel mogelijk voor aan de Ministerraad.

Het verslag heeft betrekking op de toepassing van de wet en van het koninklijk besluit, evenals op de kwaliteit van de impactanalyses uitgevoerd tijdens de desbetreffende periode.

VIII. DIVERSE BEPALINGEN

Art. 14. Les archives du Comité sont tenues à jour par l'ASA.

Art. 15. Le Comité peut apporter des modifications au présent règlement si une majorité des membres se déclarent d'accord. Il délibère à ce propos au cours de la deuxième réunion suivant l'introduction de la demande de modification.

Art. 16. L'année d'activité du Comité prend cours le 1er janvier et se termine le 31 décembre.

Art. 17. Le siège du Comité est établi à l'adresse suivante : Comité d'analyse d'impact, c/o ASA, rue Ducale 4 à 1000 BRUXELLES. Toute correspondance intéressant le Comité doit être envoyée à l'adresse précitée ou par courrier électronique à l'adresse 'iac-cai@premier.fed.be'.

Ce règlement d'ordre intérieur a été approuvé par le Comité.

Art. 14. Het archief van het comité wordt door de DAV bijgewerkt.

Art. 15. Het Comité kan wijzigingen in dit reglement doorvoeren als de meerderheid van de leden ermee akkoord gaat. Hierover wordt beslist op de tweede vergadering na het indienen van de aanvraag tot wijziging.

Art. 16. Het werkjaar van het Comité loopt van 1 januari tot 31 december.

Art. 17. De zetel van het comité is gevestigd op volgend adres: Impactanalysecomité, p.a. DAV, Hertogsstraat 4 te 1000 BRUSSEL. Alle briefwisseling met betrekking tot het comité dient verstuurd te worden naar dit adres of via e-mail naar 'iac-cai@premier.fed.be'.

Dit huishoudelijk reglement werd door het comité goedgekeurd.

2. Lijst van de aan het IAC voorgelegde dossiers

20140110-01

Arrêté royal modifiant l'article 178 de l'AR/CIR 92 en matière de proposition de déclaration simplifiée

Application de l'article 306 CIR 92

Par cet AR modifiant l'article 178 de l'AR/CIR 92 en matière de proposition de déclaration simplifiée, un système permanent d'envoi de proposition de déclaration simplifiée à un groupe plus étendu de contribuables a été mis en place.

Ceci a pour conséquence que ces derniers recevront une proposition de déclaration simplifiée et ne devront plus rentrer de formulaire de déclaration normal.

20140110-01

Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 178 van het KB/WIB 92 inzake het voorstel van vereenvoudigde aangifte

Toepassing van artikel 306 WIB 92

Door dit KB tot wijziging van artikel 178 van het KB/WIB 92 inzake het voorstel van vereenvoudigde aangifte werd een permanent systeem opgericht voor het versturen van een voorstel van vereenvoudigde aangifte naar een bredere groep van belastingplichtigen.

Dit heeft als gevolg dat deze laatste een voorstel van vereenvoudigde aangifte zullen ontvangen en geen standaard aangifteformulier zullen moeten indienen.

20140117-02

Arrêté royal modifiant l'article 734quater de l'arrêté royal d'exécution du Code des impôts sur les revenus 1992 relatif à la liste des pays ou juridictions dont les dispositions de droit commun en matière d'impôts sont notablement plus avantageuses qu'en Belgique

Cet AR a pour but d'actualiser la liste des pays ou juridictions dont les dispositions de droit commun en matière d'impôts sont notablement plus avantageuses qu'en Belgique.

20140117-02

Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 734quater van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 betreffende de lijst van landen of jurisdicties waar de gemeenrechtelijke bepalingen inzake belastingen aanzienlijk gunstiger zijn dan in België

Dit KB heeft tot doel om de lijst van landen te actualiseren waarin de landen of jurisdicties zijn opgenomen waar de gemeenrechtelijke bepalingen inzake belastingen aanzienlijk gunstiger zijn dan in België.

20140117-03

Arrêté royal modifiant l'article 179 de l'arrêté royal d'exécution du Code des impôts sur les revenus 1992 relatif à la liste des États à fiscalité inexistante ou peu élevée.

Cet AR a pour but d'actualiser la liste des États à fiscalité inexistante ou peu élevée

20140117-03

Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 179 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 betreffende de lijst van Staten zonder of met een lage belasting

Dit KB heeft tot doel om de lijst van Staten zonder of met een lage belasting te actualiseren

20140120-04

Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 16 juillet 1992 déterminant les informations mentionnées dans les registres de la population et dans le registre des étrangers et prescrivant l'inscription dans le registre d'attente des étrangers ne disposant pas de numéro d'identification au Registre national et désirant contracter mariage ou faire une déclaration de cohabitation légale.

L'accord du gouvernement prévoit d'intensifier la lutte contre les mariages ou cohabitations légales de complaisance, notamment par l'instauration d'une banque de données rassemblant les informations pertinentes à destination de toutes les autorités. C'est dans ce but que le Conseil des Ministres a approuvé le 5 octobre 2012 un avant-projet de loi ainsi que la proposition de création d'un groupe de travail mixte chargé d'examiner si les informations pertinentes relatives aux mariages et aux cohabitations légales de complaisance à destination de toutes les autorités concernées, peuvent être enregistrées dans le registre national.

Entretiens, la loi du 2 juin 2013 modifiant le Code civil, le code pénal, le Code judiciaire, la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire, en vue de lutter contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance, est entrée en vigueur le 3 octobre 2013 (M.B. 23/09/2013).

Par une modification de l'arrêté royal du 16 juillet 1992 déterminant les informations mentionnées dans les registres de la population et dans le registre des étrangers et prescrivant l'inscription dans le registre d'attente des étrangers ne disposant pas de numéro d'identification au Registre national et désirant contracter mariage ou faire une déclaration de cohabitation légale, les informations qui figurent déjà dans les registres de la population, seront complétées par autres informations, à savoir, une 29ème pour le mariage et une 30ème pour une déclaration de cohabitation légale. Les informations concernent le décisions préalables à une déclaration/célébration de mariage ou une déclaration de cohabitation

20140120-04

Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister en tot voorschrift van de inschrijving in het wachtregister van de vreemdelingen die niet beschikken over een identificatienummer van het Rijksregister en die het huwelijk willen treden of een verklaring van wettelijke samenwoning willen afleggen.

Het Regeerakkoord voorziet dat de strijd tegen schijnhuwelijken of wettelijke schijnsamenwoning zal worden opgedreven met name door "een databank op te zetten met relevante informatie voor alle overheden". Het is met dit oogpunt dat de Ministerraad op 5 oktober 2012 een voorontwerp van wet heeft goedgekeurd, alsook een voorstel tot de oprichting van een gemengde werkgroep die belast wordt met het onderzoek of de relevante informatie betreffende de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen bestemd voor de betrokken overheden, niet kunnen worden opgenomen in het Rijksregister.

Ondertussen is de wet van 2 juni 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Starfwetboek, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering en de wet van 31 december 1851 betreffende de consulaten en de consulaire rechtsmacht, met het oog op de strijd tegen de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen, op 3 oktober 2013 in werking getreden (Belgisch Staatsblad : 23/09/2013) gepubliceerd.

Een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister en tot voorschrift van de inschrijving in het wachtregister van de vreemdelingen die niet beschikken over een identificatienummer van het Rijksregister en die in het huwelijk willen treden of een verklaring van wettelijke samenwoning willen afleggen, werd uitgewerkt. Door de wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 zullen de informatie die reeds zijn opgenomen

légale. Elles seront intégrées dans les informations personnelles concernant les futurs époux ou cohabitants.

in de bevolkingsregisters worden aangevuld met twee nieuwe informatiegegevens, zijnde, 29° voor het huwelijk en 30° voor de verklaring van wettelijke samenwoning. Deze informatiegegevens hebben betrekking op beslissingen die een huwelijksvoltrekking of een verklaring van wettelijke samenwoning kunnen voorafgaan en zullen worden opgenomen, in de persoonlijke informatie betreffende de toekomstige echtgenoten of samenwonenden.

20140404-05

Projet de loi portant assentiment à l'accord entre les états membres de L'union européenne concernant les demandes d'indemnités présentées par un État membre à l'encontre d'un autre état membre en cas de dommages causés aux biens lui appartenant, qu'il utilise ou qu'il exploite, ou de blessure ou de décès d'un membre du personnel militaire ou civil de ses services dans le cadre d'une opération de gestion de crises menée par l'union européenne, fait à Bruxelles le 28 avril 2004.

L'accord ci-annexé, conclu entre les États membre de l'Union européenne réunis au sein du Conseil, organise la renonciation à toute réclamation entre les dits États membres en cas de blessure ou de décès, ou en cas de dommages à un bien dans le cadre de sinistres ou d'accidents se produisant sur le territoire d'un pays tiers où une opération de gestion de crise est menée par l'Union européenne.

Cet accord complète le SOFA-UE (Status of Forces Agreement), qui régit, au sein de l'Union européenne, le statut des troupes et des quartiers généraux mis à la disposition d'une opération de gestion de crise de l'Union européenne.

Cet accord complète également les accords spécifiques conclus entre l'Union européenne et les pays tiers où des opérations de gestions de crises sont menées par l'Union européenne (SOFA). En effet, les dits accords ne comportent pas de dispositions régissant les demandes d'indemnités entre les États membres.

20140404-05

Ontwerp van wet houdende instemming met het akkoord tussen de lidstaten van de Europese unie betreffende de vorderingen van een lidstaat tegen een andere lidstaat ter zake van schade aan goederen die zijn eigendom zijn of door hem worden gebruikt of geëxploiteerd, dan wel van letsel of overlijden van een militair of een lid van het burgerpersoneel van zijn strijdkrachten in het kader van een Eu-crisisbeheersingsoperatie, gedaan te Brussel op 28 april 2004.

Bijgaand akkoord tussen de lidstaten van de Europese unie verenigd in de Raad regelt de afstand van vorderingen tussen deze lidstaten in geval van letsel of overlijden, of in geval van schade aan een goed voor schadegevallen of ongelukken die zich voordoen op het grondgebied van een derde land waar een EU-crisisbeheersingsoperatie plaatsvindt.

Dit akkoord is een aanvulling op de EU-SOFA (Status of Forces Agreement) dat, binnen de Europese Unie, het statuut van de troepen en hoofdkwartieren regelt die aan een EU-crisisbeheersingsoperatie ter beschikking worden gesteld.

Dit akkoord is eveneens een aanvulling op de specifieke akkoorden die de Europese Unie met het derde land waar de EU-crisisbeheersingsoperatie plaatsvindt, wordt afgesloten (SOFA's). Deze akkoorden bevatten immers geen bepalingen betreffende vorderingen tussen de lidstaten onderling.

20141203-06

20141203-06

Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Geen tekst in het Nederlands gekregen.

La loi programme du xx.xx.xxxx a introduit dans la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers une nouvelle obligation à charge des étrangers désirant séjourner en Belgique: la paiement d'une redevance visant à couvrir les frais administratifs liés au traitement des demandes de séjour. Le présent projet d'arrêté royal vise à introduire dans l'arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers les modalités pratiques de la perception de cette redevance ainsi que ses montants.

20141218-07

Avant-projet de loi relative à la décision de protection européenne

L'objet du présent avant-projet de loi est de transposer dans la législation belge la directive 2011/99/UE du Parlement européen et du Conseil du 13 décembre 2011 relative à la décision de protection européenne. Cette directive définit les règles permettant à une autorité compétente d'un État membre de l'Union européenne, dans lequel une mesure de protection a été adoptée, d'émettre une décision de protection européenne, permettant à une autorité compétente d'un autre État membre d'assurer une protection ininterrompue de la personne sur le territoire de cet autre État membre.

20141218-07

Voorontwerp van wet betreffende het Europees beschermingsbevel

Dit voorontwerp van wet beoogt richtlijn 2011/99/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende het Europees beschermingsbevel in Belgisch recht om te zetten. Deze richtlijn definieert de regels krachtens welke een bevoegde autoriteit van een lidstaat van de Europese Unie, waarin een beschermingsmaatregel is genomen, een Europees beschermingsbevel kan uitvaardigen, dat toelaat dat een bevoegde autoriteit van een andere lidstaat ononderbroken bescherming kan bieden aan een bepaalde persoon op het grondgebied van deze andere lidstaat.

3. Modelverslag van het IAC

Geïntegreerde Impactanalyse

Onderzoeksverslag van het Impactanalysecomité

Algemene opmerkingen en aanbevelingen:

Datum van verzending van het verslag: ...-...-2014

Beschrijvende fiche

A. Auteur

Bevoegd regeringslid en Contactpersoon beleidscel (Naam, E-mail, Tel. Nr.) >

Onvolledig

Overheidsdienst en Contactpersoon overheidsdienst (Naam, E-mail, Tel. Nr.) >

Onvolledig

B. Ontwerp

Titel van de regelgeving >

Onvolledig

Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving.

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Impactanalyses reeds uitgevoerd >

Onvolledig

C. Raadpleging over het ontwerp van regelgeving

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

D. Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en contactpersonen:

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

Kansarmoedebestrijding [1]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Gelijke Kansen en sociale cohesie [2]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Gelijkheid van vrouwen en mannen [3]

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen? Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.

→ Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen:

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

→ Indien er verschillen zijn, beantwoord dan volgende vraag:

3. Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit

4. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?

→ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan volgende vraag:

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Gezondheid [4]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Werkgelegenheid [5]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Consumptie- en productiepatronen [6]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Economische ontwikkeling [7]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Investerings [8]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Onderzoek en ontwikkeling [9]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Kmo's [10]

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken? Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers). Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.

→ Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan volgende vraag:

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.

[N.B. de impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden]

→ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan volgende vragen:

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit
4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit
5. Welke maatregelen worden genomen om deze negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Administratieve lasten [11]

→ Indien ondernemingen en/of burgers betrokken zijn, beantwoord dan volgende vraag:

1. Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving. Indien geen enkele onderneming of burger betrokken is, leg uit waarom.

→ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn, beantwoord dan volgende vragen:

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?
3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?
4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?
5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Energie [12]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Mobiliteit [13]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Voeding [14]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Klimaatverandering [15]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Natuurlijke hulpbronnen [16]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Buiten- en binnenlucht [17]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Biodiversiteit [18]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Hinder [19]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Overheid [20]

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling [21]

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van: voedselveiligheid, gezondheid en toegang tot geneesmiddelen, waardig werk, lokale en internationale handel, inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie), mobiliteit van personen, leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling), vrede en veiligheid. Indien er geen enkelen ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.

→ *Indien er een impact is, beantwoord dan volgende vraag:*

2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). zie bijlage

→ *Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan volgende vraag:*

3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Onvolledig Incorrect Niet relevant

Opmerkingen op de 3 bovenstaande criteria:

Aanbevelingen:

4. Statistiek vrijstellingen & uitzonderingen RIA 2014

Rereging Di Rupo 2014

Verdeling in categorieën van vrijstellingen en uitzonderingen

STATISTIEK			
Vrijstelling / uitzond.	cf. wet 15-12-2013	#	%
International verdrag	vrijstelling - art. 8 § 1, 1°	6	4 %
Samenwerkingsakkoord	vrijstelling - art. 8 § 1, 2°	5	3 %
Formele beslissing	vrijstelling - art. 8 § 1, 3°	35	22 %
Autoregulering	vrijstelling - art. 8 § 1, 4°	95	60 %
Nationale veiligheid	Uitzond. - art. 8 § 2, 1°	0	0 %
Dringendheid	uitzond. - art. 8 § 2, 2°	8	5 %
Andere	/	9	6 %
		158	100 %

EVALUATIE		
Vrijstelling / uitzond.	Verantwoording	%
Ok	Ok	80 %
Ok	Vergissing	11 %
Vergissing	« Ok »	3 %
Vergissing	Vergissing	6 %
		100 %

158 ontwerpregelgevingen [43 %] ter goedkeuring voorgelegd aan de Ministerraad werden ofwel vrijgesteld, ofwel uitgezonderd van een RIA.

80% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft ontwerpregelgevingen van formele of zelfregulerende aard. In het eerste geval gaat het om ontwerpen m.b.t. benoemingen/ontslagen, de goedkeuring van budgetten, financierings- en subsidieplannen of louter technische wijzigingen (bv. organisatie van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen). In het tweede geval gaat het om ontwerpen m.b.t. de organisatie en werking van de staat, met inbegrip van de bevoegdheidsoverdracht naar de gemeenschappen en gewesten. Merk op dat een groot deel van deze ontwerpen zonder onderscheid kan worden vrijgesteld volgens de een of andere categorie (bv. de benoeming van een rechter is zowel een formele beslissing als een beslissing van zelfregulering).

5% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft een ontwerp van regelgeving waarvan de opsteller verklaart dat het dringend moet worden uitgevoerd. Het gaat om ontwerpen met een bijzonder korte uitvoeringstermijn (bv. beslissingen op het einde van de legislatuur, dringende fiscale aanpassingen of fiscale aanpassingen die op een vastgelegde datum in werking moeten treden, wetswijziging om een juridische lacune op te vullen).

CONCLUSIE

De conclusie betreft twee elementen. Ten eerste de relevantie van de vrijstelling of uitzondering in het licht van de inhoud van het ontwerp (gaat het wel degelijk om een dringend ontwerp of om een ontwerp van zelfregulering?). Ten tweede de relevantie van de vrijstelling of uitzondering zoals aangegeven in punt 3 van de nota aan de Ministerraad.

De overgrote meerderheid [91%] van de vrijgestelde of uitgezonderde dossiers die ter goedkeuring aan de Ministerraad worden voorgelegd, zijn conform de in de wet voorziene vrijstellingen of uitzonderingen. Van deze 91% wordt echter in één op de tien gevallen [11%] melding gemaakt van een irrelevante verantwoording (bv. "zonder voorwerp" is geen relevante verantwoording omdat men niet weet om welke reden het ontwerp is vrijgesteld of uitgezonderd).

9% van de dossiers had daarentegen niet moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd van een RIA. 6% (categorie "andere") betreft dossiers die verwijzen naar een onbeschikbare RIA (niet

ingevoerd/geïnteriseerd in e-Premier, de databank van de Ministerraad) en 3% betreft dossiers die verwijzen naar een vrijstelling of uitzondering terwijl uit een snelle lezing van het ontwerp blijkt dat ze niet hadden moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd.

Regering Michel 2014

Verdeling in categorieën van vrijstellingen en uitzonderingen

STATISTIEK			
Vrijstelling / uitzond.	cf. wet 15-12-2013	#	%
International verdrag	vrijstelling - art. 8 § 1, 1°	0	0 %
Samenwerkingsakkoord	vrijstelling - art. 8 § 1, 2°	1	2 %
Formele beslissing	vrijstelling - art. 8 § 1, 3°	0	0 %
Autoregulering	vrijstelling - art. 8 § 1, 4°	33	75 %
Nationale veiligheid	Uitzond. - art. 8 § 2, 1°	0	0 %
Dringendheid	uitzond. - art. 8 § 2, 2°	5	11 %
Andere	/	5	11 %
		44	

EVALUATIE		
Vrijstelling / uitzond.	Verantwoording	%
Ok	Ok	79 %
Ok	Vergissing	5 %
Vergissing	« Ok »	5 %
Vergissing	Vergissing	11 %
		100 %

44 ontwerpregelgevingen [63%] ter goedkeuring voorgelegd aan de Ministerraad werden ofwel vrijgesteld, ofwel uitgezonderd van een RIA.

75% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft ontwerpregelgevingen van zelfregulerende aard. Het betreft eveneens projecten inzake de organisatie en werking van de Staat, met inbegrip van de bevoegdheidsverdracht aan gemeenschappen en gewesten.

11% van de vrijstellingen en uitzonderingen betreft een ontwerp van regelgeving waarvan de opsteller verklaart dat het dringend moet worden uitgevoerd. Het betreft projecten voor dewelke de uitvoeringstermijn bijzonder kort is, vooral indien verbonden met de inwerkingtreding van een nieuwe regering in oktober die beslissingen moet invoeren voor het volgende burgerlijk jaar.

CONCLUSIE

De overgrote meerderheid [84%] van de vrijgestelde of uitgezonderde dossiers die ter goedkeuring aan de Ministerraad worden voorgelegd, zijn conform de in de wet voorziene vrijstellingen of uitzonderingen. Van deze 84% wordt echter in één op de tien gevallen [5%] melding gemaakt van een irrelevante verantwoording (bv. “zonder voorwerp” is geen relevante verantwoording omdat men niet weet om welke reden het ontwerp is vrijgesteld of uitgezonderd).

16% van de dossiers had daarentegen niet moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd van een RIA. 11% (categorie “andere”) betreft dossiers die verwijzen naar een onbeschikbare RIA (niet ingevoerd/geïnteriseerd in e-Premier, de databank van de Ministerraad) en 5% betreft dossiers die verwijzen naar een vrijstelling of uitzondering terwijl uit een snelle lezing van het ontwerp blijkt dat ze niet hadden moeten worden vrijgesteld of uitgezonderd.

5. Afkortingen

- RIA Regelgevingsimpactanalyse
- DOEB Duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling
- IAC Impactanalysecomité
- DAV Dienst administratieve vereenvoudiging
- FIDO Federaal instituut voor duurzame ontwikkeling
- IGVM Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
- PCD Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling

Secretariaat van het Impactanalysecomité (IAC)

Hertogsstraat 4

1000 Brussel

02 289 00 60

www.veroeenvoudiging.be

iac-cai@premier.fed.be